

Pedagógiai program

I. rész

NEVELÉSI PROGRAM

.....

tagintézmény vezető

Orosháza

Hatályos:2018. szeptember 1-től

TARTALOMJEGYZÉK

I. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA	4
1. A társadalmi igény és az egyéni érdek összhangjának elve	5
2. A szabad mozgás elve	5
3. Az értékek tiszteletének elve.....	5
4. Az együttműködés elve	5
5. Az intézményhasználók igényeit támogató környezet kialakításának elve.....	6
6. A személyre szabott oktatás-nevelés elve	6
II. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK..	6
III. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETNEVELÉSI PEDAGÓGIAI FELADATOK	9
1. Az iskola egészségnevelési elvei	10
2. Az egészségfejlesztés iskolai feladatai.....	11
3. Tanórai foglalkozások.....	12
4. Tanórán kívüli foglalkozások.....	13
5. Tájékoztató fórumok	13
6. Kapcsolódás más szervezetek, intézmények programjaihoz.....	13
7. Mindennapos testnevelés, testedzés	14
8. NETFIT	15
9. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása.....	16
10. A környezeti nevelés elvei	16
11. Ökoiskola	18
12. Szabadidős tevékenységek felhasználása.....	19
13. Globális környezetvédelmi programok megjelenítése iskolánkban	20
14. Ökoiskolai alapelveink.....	23
IV. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	24
1. A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok.....	24
2. Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai	24
3. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai	25
4. A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai.....	25
V. A PEDAGÓGUSOK ÉS AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK HELYI FELADATAI	26
1. A pedagógusok általános feladatai.....	26
2. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre	27
VI. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	27
1. A különleges bánásmódot igénylő tanulókat segítő tevékenységek.....	27
2. A tehetséggondozás lehetőségei.....	27
3. Képesség-kibontakoztató felkészítés.....	28
4. Rendszeres fejlesztő és rehabilitációs foglalkozások	29
5. A tanulási problémákkal küzdő tanulók felzárkózását segítő program.....	29
6. A beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdők segítése.....	30

VII. A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI FELADATOK ELLÁTÁSA.....	31
VIII. A TANULÓI ESÉLYEGYENLŐSÉGET ÉS A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG	34
IX. AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ TANULÓI RÉSZVÉTELI RENDJE	36
X. KAPCSOLATTARTÁS A SZÜLŐKKEL, TANULÓKKAL, AZ ISKOLA PARTNEREIVEL.....	37
1. A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák.....	37
2. A tanulók szervezett véleménynyilvánításának, a tanulók rendszeres tájékoztatásának, formája	38
3. A szülők közösségét érintő együttműködési formák.....	38
4. Az intézmény egyéb partnereit érintő kapcsolattartás.....	39
5. Az iskola-egészségügyi ellátással való kapcsolattartás.....	40
6. A gyermekjóléti szolgálattal való kapcsolattartás	41
7. Kapcsolattartás a gyakorlati képzésben részt vevő partnerekkel.....	41
XI. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI.....	42
1. A tanulók munkájának értékelése	42
XII. A KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT TELJESÍTÉSÉNEK SZABÁLYAI.....	49
1. A közösségi szolgálat szervezése és dokumentálása.....	49
2. A közösségi szolgálat időbeosztásának szabályai	50
XIII. A GYERMEKEK ÉS TANULÓK FELVÉTELE.....	51
1. A középfokú felvétel szabályai	51
2. A tanuló átvételének szabályai.....	52

Az intézmény szerkezeti bemutatása:

1/a. Szakgimnáziumi (Szakközépiskolai) nevelés - oktatás 9-14. évfolyam Nappali és esti évfolyam

Egészségügy

Kereskedelem

Ügyvitel

Vendéglátás

Szépészet

Rendészet és közszolgálat

Gépészet

Informatika

1/b. Szakközépiskolai (szakiskolai) nevelés -
oktatás 9-11 – (12-13) évfolyamokon Nappali
évfolyam

Elektrotechnika- elektronika

Faipar

Kereskedelem és marketing

Építészet

Mezőgazdaság

Vendéglátóipar

Szociális szolgáltatások

Könnyűipar

Gépészet

1/c. HÍD programok keretében folyó nevelés
- oktatás (9-10.) Nappali évfolyam

Konyhai kisegítő

Mezőgazdasági munkás

Állatgondozó

1/d. Felnőttoktatás (esti és nappali munkarend
szerint)

a, Szakmára épülő érettségire felkészítő 2 éves
képzés

b, 54 723 02 Gyakorló ápoló

ráépülés 55 723 01 Ápoló

c, 54 721 03 Gépgyártás-technológiai technikus

Pedagógiai hitvallásunk:

„Embert nevelni a legszebb hivatás , Légy nemes, gazdag lelkű ember,

Hogy emberré tehess másokat, A magad embersége által.“

(Móricz Zsigmond)

A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

A közoktatási intézményekben folyó oktató-nevelő munka elsődleges alapelveit a köznevelési törvény határozza meg. Pedagógiai koncepciónk a demokrácia értékei iránti elkötelezettség, a nemzeti értékeink megbecsülése, az európai humanista értékrend hagyományainak megőrzése. Nagyon fontos számunkra a tanulók adottságinak figyelembevételével személyiségük fejlesztése, az esélyegyenlőség biztosítása, és a hátrányok csökkentése.

Az iskola és a szülők munkája közös tudásgyarapítással, a személyiségformálás lehetőségeinek gazdagításával. Ez akkor lehet eredményes, ha tanulók, szülők és a pedagógusok együttműködve, közös elvárásokkal és közös célokkal dolgoznak. Együttesen megalkotott értékrendünknek megfelelően olyan iskolai belső légkört hozunk létre és tartunk fenn, amely egymás elfogadására, tiszteletére, és kölcsönös megbecsülésre nevel.

Ennek érdekében az alábbi alapelveket kívánjuk kiemelten érvényesíteni:

1. A társadalmi igény és az egyéni érdek összhangjának elve

Intézményünk, alapozva a múlt értékeire és képviselve a jelenlegi társadalmi értékrendet a gyermekek, tanulók képességeinek kibontakoztatásával és fejlesztésével arra törekszik, hogy társadalmi eligazodásukat, boldogulásukat, mint alapvető emberi érdekeket segítse. Feladatunk, olyan tanulmányok felé irányítani figyelmüket, ahol önmaguk és a társadalom számára hasznos, tartalmas életet tudnak élni. Igyekszünk olyan élethelyzeteket teremteni, ahol a serdülő és a fiatal felnőtt egyaránt megtalálja a neki megfelelő alternatívákat.

2. A szabad mozgás elve

Azon tanulóink, akik szakiskolai tagozaton, vagy a szakközépiskolában szakmai vizsgát tettek, és szeretnének érettségit szerezni, a szakgimnázium 11. évfolyamán, folytathatják tanulmányaikat nappali, vagy esti tagozaton. A szakgimnáziumot érettségi vizsgával befejező tanulóink szakképzéssel folytathatják tanulmányaikat, akár ágazati képzésük folytatásaként, akár attól eltérő szakmacsoportban.

3. Az értékek tiszteletének elve

Világnézetileg és politikailag semlegesen törekszünk az örök emberi, erkölcsi értékek ápolására, megbecsülésére: személyes, tanári példaadással. Tanulóink személyiségét tiszteletben tartva kívánjuk fejleszteni értékrendjüket. Nyitottak vagyunk az újonnan keletkezett társadalmi értékekre, az eltérő kultúrák hagyományaira, a másásra. A természeti és társadalmi értékek közvetítésével fenntartható tudást közvetítünk diákjaink számára. Intézményi munkánk során kerüljük a negatív diszkriminációt, nagy hangsúlyt fektetünk az esélyegyenlőségre.

4. Az együttműködés elve

Intézményünk minden dolgozója, tanulója és az iskola szülői közössége tiszteletben tartja nemzeti és helyi hagyományainkat, nemzeti hovatartozásunkra és európaiságunkra támaszkodik. A Pedagógiai programunkban megfogalmazott valamennyi szintéren és módon törekszünk belső és külső partnereinkkel az együttműködésre. Fontosnak tartjuk a tanár-diák min-

dennapos kapcsolatát, elsősorban a személyességre törekszünk. Minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy a nevelői hatások egy irány felé közelítsenek, ugyanakkor szem előtt tartjuk az egyéni érdekeket. Igyekszünk megértetni, hogy minden tudást csak munkával érhető el, és ebben társa és segítője a tanulónak a pedagógus.

5. Az intézményhasználók igényeit támogató környezet kialakításának elve

intézményünkben érezze jól magát a diák, a tanár, a dolgozó, s a hozzánk bejövő látogató. mindent megteszünk a jó intézményi légkör kialakításáért, megtartásáért. arra törekszünk, hogy iskolánkban az egymás segítése, a megértés, és a kölcsönös tisztelet légkörében dolgozzanak kollégáink. tanuljanak diákjaink.

6. A személyre szabott oktatás-nevelés elve

Következetes, egységes, szakmailag és pedagógiailag igényes oktató-nevelő munkával tanulóinkat életkori sajátosságaik, képességeik, figyelembe vételével megfelelő nevelésben, oktatásban részesítsük. Munkánkban fontos szerepet szánunk az ismeretszerzés folyamatának el-sajátíttatására, társadalmilag szükséges és egyénileg lehetséges tudás intenzív és differenciált megszerzésére, a tanuláshoz szükséges képességek fejlesztésére.

Fontosnak tartjuk az egyéni bánásmód elvét, a folyamatos sikerélmény biztosítását, a gyermekek, tanulók teljes személyiségének fejlesztését, közvetlen tapasztalatszerzésen keresztül. Él-ményszerű, korszerű oktató-nevelő munkával kívánunk sokrétű tanulási eljárást biztosítani. A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók optimálisan fejleszthetőek pedagógusaink egymást kiegészítő, segítő nevelőmunkája által. Munkánkat a humanitás, az empátia, az elfogadás és a türelem hatja át. Intézményünk tevékenysége során a különleges sérülé-kenység figyelembe vételével igyekszik hozzájárulni ahhoz, hogy a fogyatékoságok következményeit enyhítsük, és tanulóinkat a lehető legjobb életminőséghez juttassuk.

II. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

A személyiség olyan különböző tényezők – testi és lelki tulajdonságok – dinamikus és egységes egésze, amely az egyes embert megismételhetlenné teszi, megkülönbözteti másoktól, meghatározza a viselkedését és gondolkodását.

A személyiségfejlesztésben az életkori sajátosságokat figyelembe véve a köznevelési törvény-nyel összhangban alakítjuk ki feladatrendszerünket, nevelési céljainkat és elvárásainkat. Iskolánk pedagógiai programja a személyiségfejlesztés feladatait a NAT-ban és a nemzeti köznevelési törvényben leírt és képviselt értékekre, valamint a helyi sajátosságokból adódó hagyományokra és szükségletekre építi. Ezek alapján, kognitív területen a személyiségfejlesztés két alapvető pedagógiai feladatát a következőkben határoztuk meg:

- a kerettantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátítása,
- az ezekre épülő differenciálás.

A különböző ismeretek elsajátítása során és azt kiegészítve törekszünk a tanulók értelmi fejlesztésére, önálló ismeretszerzési, kommunikációs, egészséges és kulturált életmód iránti képességeinek a kialakítására, fejlesztésére. A pedagógusnak fel kell ismerni a személyiség egyedi vonásait, és nevelő munkáját ehhez igazítani.

Tiszteletben tartjuk a tanulók emberi méltóságát, jogait. Törekszünk az egyoldalú információ átadás helyett az előmozdító támogató szerepében segíteni a tanulóknak személyiségük kibontakoztatásában. Ennek feltétele a kölcsönös bizalmon alapuló kommunikáció., a természet, a társas kapcsolatok, és a tágabb társadalom és európai értékek elfogadása. Tudatosítjuk a tanulóknak a szűkebb és tágabb környezetből megismerhető erkölcsi értékeket, megerősítjük a humánus magatartásmintákat, szokásokat.

A legfontosabb személyiségkomponens a jellem. A jellem az erkölcsi magatartás alapvető szabályozó tényezője. A jellemformálás azonosnak tekinthető az erkölcsi neveléssel. Feladatunk az erkölcsi nevelés területén: szokások kialakítása, példakép-eszménykép formálása, meggyőződés formálása.

A pedagógus feladata a nevelés folyamatában az életkori sajátosságok figyelembe vétele, az értelmi tényezők bekapcsolása, a környezeti tényezők esetleges negatív hatásainak kiszűrése, az önfejlesztő aktivitás szükségletének kialakítása.

A személyiségfejlesztés a következő – a NAT és a köznevelési törvény által megjelölt – fejlesztési területeket fogja át, amelyek beépülnek az egyes tantárgyak követelményeibe, tartalmaiba is:

- erkölcsi nevelés,
- nemzeti öntudat, hazafias nevelés,
- állampolgárságra, demokráciára nevelés,
- az önismeret és a társas kultúra fejlesztése,
- a családi életre nevelés,
- a testi és lelki egészségre nevelés,
- felelősségvállalás másokért, önkéntesség,
- fenntarthatóság, környezettudatosság,
- pályaorientáció,
- gazdasági és pénzügyi nevelés,
- médiatudatosságra nevelés,
- a tanulás tanítása.

A személyiségfejlesztés kiemelt területeinek rész tartalmi a következők:

- alakuljon ki a személyiségben a tanulás tanulásának képessége, az ismeretszerzés motiváltsága,
- a haza felelős polgárává váljék,

- nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai épüljenek be a személyiség értékrendjébe,
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert,
- találja meg helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában,
- törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására,
- legyen képes a nemzedékek közötti párbeszédre,
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően,
- élete a testi és lelki egészség értékeire épüljön,
- váljék képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre,
- legyen önálló állampolgári felelőssége,
- legyen képes az értékálló és a kor igényeinek megfelelő tudás elsajátítására és alkalmazására,
- az önkéntesség jegyében rendelkezzen a kornak megfelelő szociális érzékenységgel
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat,
- alakuljon ki megfelelő rálátása a munka világra,
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

A test és lélek harmonikus fejlesztését a mozgásigény kielégítésével, az egészséges életmód alapvető ismereteinek közvetítésével, az érzelmi élet gazdagításával, az önismeret fejlesztésével, a reális önértékelés fejlesztésével kívánjuk elérni. A szocializáció folyamatainak sokoldalúságát értelmi és érzelmi alapozás segítségével, helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával, a mindennapi élettel összefüggő praktikus ismeretek nyújtásával alakítjuk. Az elemi műveltségbeli alapok feltételrendszerének megteremtése, a tanulási stratégiák elsajátíttatása szintén fontos eleme a személyiségfejlesztésnek.

Mindezek mellett úgy tekintjük, hogy a személyiségfejlesztés permanens folyamat, melynek színtere a tanulás (az iskolában és azon kívül), a szabadidő eltöltése, a munka és a közélet területe.

A személyiségfejlesztés értékelése:

- élménybeszámoló szóban, írásban, rajzban – ezek jutalmazása,
- alapítványi pályázatok kiírása, a pályázatok jutalmazása,
- iskola versenyek meghirdetése,
- szaktárgyi versenyek, projektek kiírása,
- területi, megyei versenyekre való bejutás elősegítése,
- a tanuló, osztályfőnök kapcsolatának folyamatos erősítése közös programok kapcsán
- szülői értekezletek, fogadóórák,
- hagyományörző programok, ügyességi, műveltségi versenyek.

A személyiségfejlesztés színterei:

- tanórák, napközis, tanulószobai, fejlesztő foglalkozások,
- kiemelt tanórák: osztályfőnöki óra,
- tanulmányi versenyek,
- osztálykirándulások, táborozások,
- iskolaorvos, védőnő,
- kulturális programok, rendezvények.

Célunk, hogy az intézményünkben végzett tanulók az ismeretszerzésen túl képesek legyenek:

- kommunikációra,
- konfliktuskezelésre,
- vezetési képességek alkalmazására,
- konstruktív együttműködésre,
- mások véleményének tiszteletben tartására,
- élethelyzetüknek adódó közösségbe való beilleszkedésre,
- elköteleződni egy csoporthoz, úgy hogy szuverenitásukat megőrizték.

III. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETNEVELÉSI PEDAGÓGIAI FELADATOK

A környezeti nevelés tartalma az utóbbi időben világszerte kiszélesedett. Magában foglalja a természet és az emberiség jövőjének fenntarthatóságát. Ezért a jövőben diákjainknak a mindennapi életükben képeseknek kell lenniük a bonyolultabb természeti, társadalmi, gazdasági és

politikai kérdéseket kezelni, megoldani. Nagyobb hangsúlyt kap a környezeti tudat és erkölcs. Ezért szükség van hatékony személyiségformálásra, az önszabályozásra és egyben a társas együttműködés és konfliktuskezelés készségeinek erősítésére.

A fenntarthatóságra nevelés azt jelenti, hogy az oktatás kapcsolatokat hozzon létre a környezeti, társadalmi és a gazdasági rendszer között, hogy megértessük e kapcsolatok működési szabályait. Ennek központi gondolata a „környezeti polgárrá” nevelés, azaz a természeti, az épített, a társas-társadalmi környezet fenntarthatósága (és ezen belül a fenntartható fejlődés, a fenntartható fogyasztás) érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások megtanítása. Ez integrált tantárgy- és tudományközi megközelítést igényel, ami nem könnyű lecke a merev szaktudományi- tantárgyi keretekhez szokott pedagógustársadalom számára. A világ megismerésének az egyik legfontosabb útja az, hogy a megismerendő dolgokat részekre, elemekre bontjuk, vizsgáljuk azokat és viszonyaikat.

A mai civilizált és bonyolult világ a kultúrát, a felhalmozott tudást már csak úgy képes átadni a felnövekvő generációknak, ha a részleteire bontja. A jelenkorban akkor ér el az egyén a társadalomban nagyobb eredményt, ha valamely szakterületen speciálisan magas műveltségre tesz szert. A jövő emberének szüksége van a szélesebb látásmódra, a tanulás során megszerzett műveltségi anyag integrációjára.

A környezeti kérdések összekapcsolják a természettudományos (biológia, kémia, fizika, antropológia, földrajz és történelem) és a humán tárgyakat (filozófia, jog, szociológia, történettudományok, művészetek, etika és irodalom).

A tanterveknek a fenntartható fejlődés szempontjából a központi tudományágak (tantárgyak) közötti szoros összefüggéseket kell bemutatniuk. Ennek szükségszerű velejárója, hogy leomlanak a falak a különböző tudományágak között, és egy-egy problémát globálisan igyekeznek feldolgozni, a tudományos területek integrálásával.

1. Az iskola egészségnevelési elvei

A mindenkori felnövekvő nemzedék egészség-magatartásának formálása, a jövő felnőtt társadalmának egészséges életre nevelése stratégiai fontosságú feladat. Az egészséges életmód és magatartásformák (a dohányzás mérséklése, az egészséges táplálkozás, a kulturált ivási szokások elterjedése, a drogprogram megvalósítása, a stressz tudatos feldolgozása, a szabadidőspont feltételeinek biztosítása) kialakítását az oktatás valamennyi szintjén érvényesíteni kell. Az egészséges életmódra nevelést már iskoláskorban el kell kezdeni, hiszen csak a folyamatos ismeretbővítéssel tudjuk felnőttkorra elérni az egészségtudatos gondolkodást. Az egészség az ember legdrágább kincse, amely a szervezet és a környezet közti dinamikus egyensúly állapotát fejezi ki. Az egészség lényege, hogy olyan pozitív fogalmat takar, amely a társadalmi, közösségi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi-lelki képességeket hangsúlyoz.

Az egészség megköveteli az ember alapvető érzelmi, táplálkozási, egészségügyi, nevelési és társadalmi szükségleteinek kielégítését, ugyanakkor az állandó alkalmazkodást változásban lévő környezetünkhöz. Az egészség testi-lelki egyensúly, harmónia, magabiztosság és biztonság, ami a siker és a boldogság záloga.

Társadalmi szinten csak akkor tudunk változtatni a már-már kritikussá váló egészségi helyzeten, ha a betegségek megelőzésére, a kiváltó okok elkerülésére, (a dohányzás, a mértéktelen italozás, az egészségtelen táplálkozási szokások és a vesztes mozgásszegénység stb.) megszüntetésére, a prevencióra helyezzük a hangsúlyt, és ebben szerepet vállal intézményünk..

Az egészséges fiatal generáció felnevelése az egyén, a család és az egész nemzet közös feladata. Tény, hogy minél korábban találkoznak a diákok az egészséges életmód alapjaival, annál egészségesebb felnőttek lesznek. Nagyon fontos, hogy diákjaink időben ismerjék fel az egészség értékét, tudatosuljon bennük az életmód fontossága

A népegészségügyi helyzet újragondolása és az ifjúság rossz egészségi mutatói felhívták a figyelmet arra, hogy az egészség fejlesztésében a legnagyobb szerepe a szemléletváltásnak van. A fiatalok egészségi állapotának megőrzésére, gondozására, és a felnőttkori betegségek megelőzésére az egészségfejlesztés eszközrendszerét hatékonyan lehet felhasználni. Az egészség megvédéséhez, megedzéséhez, visszaszerzéséhez megfelelő ismeretek megszerzésére és helyes, egészségvédő magatartás kialakítására van tehát szükség.

Az egészségnevelés tartalma az egészségre, szemlélete viszont a nevelésre, személyiségalkításra vonatkozik. Az egészség képviselőit, a betegségek megelőzésére az egészségügy szereplőit (iskolaorvosok, védőnők) vállalkoztak, míg a nevelés, tanítás felelőssége a pedagógusok vállát terheli. A sikert abban az esetben lehet elérni, ha a két szektor egymás munkáját kiegészítve, szoros összefogással végzi szemléletformáló munkáját a jövő generáció egészségesebb életéért. A gyermekorvosok, a védőnői szolgálat munkatársai nyomon követik, segítik, biztosítják az egészséges szellemi- testi fejlődést. Közös cselekvéssel meg kell tanítani a fiatalokat arra, hogy az egészség választható érték: nemcsak a betegség hiánya, hanem teljes testi-lelki és szociális jólét, biztonság.

Az iskola a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására. Az iskolában eltöltött idő a gyermekek egészségének alakulása szempontjából döntő. Az ezzel kapcsolatos feladataikat egészségnevelési programjaik tartalmazzák. A családi otthon nevelése lehet igényes, következetes, hatása mégsem lesz kielégítő, ha nem veszi figyelembe az iskola egészségnevelési követelményeit. A gyerekeket érő egészségnevelő hatások csak akkor sokszorozódnak meg, ha azok azonosak, azaz szemléletük, követelményük az egészséges életmóddal kapcsolatosan megegyeznek

2. Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

Az egészségfejlesztés leglényegesebb módszere az egészségnevelés. Célja, hogy az egészségkultúrális szint növelésével, az életmód javításával elősegítse az egészség megtartását, a betegségek megelőzését. A hiányos egészségkultúra, az egészségtelen életmód, a környezeti tényezők, a hiányzó prevenciók tevékenységek közvetlenül befolyásolják a mai ember egészségi állapotát. Fontos tehát, hogy az iskolák egészségnevelési programot készítsenek, és következetesen végrehajtsák az abban megfogalmazott feladatokat. Az iskolai egészségnevelés célja, hogy például, ráutaló magatartással, közös ténykedéssel megtanítsa a fiatalokat, hogyan kell az egészség értékét megszerezniük, megőrizniük, védeniük és fejleszteniük.

Az egészségnevelési program segítségével a tanulók megtanulhatják, hogy miként

- állítsanak fel kötelező értékrendszert az egészség iránti elkötelezettségnek; ismerjék meg az egészséges életmód legfontosabb szabályait;
- legyenek tisztában az egészséges táplálkozás fontosságával;
- tartsák szem előtt a testi higiénét, a rendszeres mozgás egészségét befolyásoló hatását
- legyenek képesek a problémákat, konfliktusokat megfelelően kezelni; ismerjék meg a

drog, az alkohol és a dohányzás egészségkárosító hatását; érik el személyiségük fejlettségének lehetséges felső határát.

Minden tantárgynak van csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez: a biológiai tantervekben a táplálkozás, a betegségek felismerésével, kezelésével és megelőzésével foglalkozó tananyagok szerepelnek; kémiaórákon a tanulók az élő szervezetek felépítésében résztvevő anyagokkal, a nikotin, az alkohol, a kábítószer élettani hatásaival és egészségkárosító tulajdonságaival foglalkoznak; a testnevelési óra és a mindennapos testedzés a mozgásigény és mozgáskultúra fejlesztésével kiemelt jelentőségű az egészségmegőrzés szempontjából. Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a csapatmunka, valamint a társakkal történő együttműködés egyaránt fejleszhető. A mozgásélmény öröme és az egyénhez mért követelményszintek ösztönzik a tanulókat képességeik és akaratuk fejlesztésére. A rendszeres testmozgás kedvezően befolyásolja a fiatalok testfelépítését, erősíti a gerincet, növeli az izmok tömegét, szabályozza annak működését, valamint a szervezet zsírtartalmát. Biztosítja az egyenletesebb, harmonikusabb testi fejlődést, ami különösen fiatalkorban fontos, mert ebben az időszakban fokozott a kiegyensúlyozatlanság veszélye.

Az egészséges életmód egyik kulcskérdése a helyes táplálkozás. Kívánatos, hogy az egészséges táplálkozáshoz nélkülözhetetlen termékek kínálata bővüljön. A „büférendelet” eredményeként az iskolai büfék kínálatában lassan megjelennek a változatosabb élelmiszerek, a széleskörűbb kínálat. A cél az, hogy a diákok maguktól válasszák az egészségesebb ételeket.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni.

Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete, az egészséges testtartás, a mozgás fontossága, az értékek ismerete,
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe, a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamata,
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben, a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulás technikája,
- az idővel való gazdálkodás szerepe, a rizikóvállalás és határai,
- a szenvedélybetegségek elkerülése, a tanulási környezet alakítása,
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége.
- Az egészségnevelési programban megjelennek olyan életkori sajátosságokhoz is illesztendő lényeges témák, mint például:
  - az egészséges táplálkozás témái,
  - a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás, a szexuális felvilágosítás
  - nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció,
  - a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat) a testi higiénia,
  - a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés), a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás,)
  - a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás.

3. Tanórai foglalkozások

Szaktárgyi órák témafeldolgozása során minden tantárgynak van csatlakozási pontja az

egészségfejlesztéshez. Ezekre a helyi tanterv tervezése során külön figyelmet fordítanak pedagógusaink. Osztályfőnöki órák keretein belül nagy hangsúlyt kap az egészséges életmódra nevelés.

4. Tanórán kívüli foglalkozások

- Délutáni szabadidős foglalkozások
- Sportprogramok, témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások.
- Egészségnap. Az iskola egészét átfogó előre tervezett programok.
- Hétfégi iskolai programok.
- Sportrendezvények, kulturális programok.
- Kirándulások, erdei iskolák, túrák, sportprogramok.

5. Tájékoztató fórumok

Szülői értekezlet, szülőcsoport számára szervezett fórum, tájékoztató. Lehet osztályszintű, vagy iskolaszintű, ez utóbbi esetében színesíti a programot a külső előadó pl. orvos, pszichológus, rendőrségek bűnmegelőzési osztályának szakembere stb.

Szakmai tanácskozások, tréningek

Elsősorban a tanárok felkészültségének fejlesztését szolgálja, de a diákokat is meg kell hívni, amikor csak engedi a program, illetve a téma.

Iskolán kívüli rendezvények

Kortárssegítő képzés. Az iskolai és az iskolán kívüli programok határesetek, mert az iskola tanulóit vonja be a kortársképzésbe, de a legtöbb helyen a felkészítés színtere nem az iskola, hanem a képző intézmény.

6. Kapcsolódás más szervezetek, intézmények programjaihoz

A prevenció érdekében fontosnak tartjuk az egészség megőrzését, a betegség megjelenésének megakadályozását. Ennek érdekében iskolaorvosi együttműködést kötöttünk a diákok ellátása érdekében. A pedagógusok rendszeres orvos alkalmassági, illetve évente tüdőszűrő vizsgálaton vesznek részt.

Az egészséges táplálkozásról szakember tart előadást, de a pedagógusok mindennapi tevékenységének része a napi beszélgetés erről a témáról. A diákoknak kedvezményes menza lehetőséget biztosítunk, s megfelelő időkeretet az órarendben, hogy ezt igénybe vehessék.

Az aktív és hasznos szabadidő eltöltésében állandó programajánlat segíti a diákokat a faliújságon. A mindennapos testmozgás érdekében torna- és edzőtermi sportolásra ösztönözzük a tanulóifjúságot.

A lelki egyensúly megteremtése érdekében az iskola légköre toleráns és elfogadó. Igyekszünk az egyéni problémák kezelésére módot találni. A családi nehézségek, szociális hátrányok leküzdésében partnerek vagyunk (segélyek, ingyenes tankönyv juttatás, könyvtári könyvek és segédanyagok kölcsönözhetősége, tankönyvtámogatás, egyéni tanrend, tandíjkezdmény...)

Ösztönözzük tanulóinkat az önképzésre, továbbtanulásra más – nálunk elsajátítható – szakmák megszerzésére, az élethosszig tartó tanulási minta elsajátítására.

Erősítjük a másság elfogadását, a mozgássérült, károsult osztálytársak iránti toleráns magatartás kialakítását.

- Év elején tanulás-módszertani tájékoztatót tartunk. Igyekszünk ezzel is csökkenteni a tanulási nehézségekből eredő lemorzsolódást
- Az órarend kialakításakor az egyenletes napi elfoglaltság kialakítására, s a kellő pihenőidő biztosítására törekszünk.
- Az egészségkárosító magatartásformák elkerülése érdekében a dohányzásról leszoktató előadás megtartását tervezzük szakember közreműködésével. A faliújságon közzé tesszük a témában közérdekű telefonszámok jegyzékét.
- Az osztálytermek berendezése igazodik az egészségügyi szempontokhoz (asztalok, székek mérete, elrendezése, megvilágítás, szellőzés, árnyékolás, jól látható táblák és multimédiás eszközök)
- Az intézmény biztosítja a területhez kapcsolódó pedagógus továbbképzéseken, fórumokon való részvételt, s a szakkönyvtár állandó fejlesztését.
- A nyitó és a záró nevelési értekezleten, s a DÖK megbeszélésein értékeljük az iskola egészségnevelési és fejlesztési programját, s szükség esetén fejlesztjük, módosítjuk azt.

7. Mindennapos testnevelés, testedzés

A mozgás mindennapjaink szerves része. A mozgás, sportolás befolyásolja testi- lelki egyensúlyunkat, hatással van teljesítőképességünkre, örömet okoz és elősegíti a szervezet helyes működését, karbantartását. A mozgás alapvető emberi tevékenység, mely nem csak helyzetváltoztatásban nyilvánul meg, hanem kommunikálni, koordinálni is lehet vele, mindig valamiféle cselekvést eredményez. A mozgás ideg-izom kapcsolatok eredménye, ezeket születésünktől fogva tanuljuk és gyakoroljuk. Ahhoz, hogy mozgásaink az adott körülményeknek megfelelőek és koordináltak legyenek, edzésre, gyakorlásra van szükség. A szemmozgásokat, ceruzafogást, finom motoros tevékenységeket ugyanúgy célszerű gyakorolni, átjáratni, mint a nagy terjedelmű mozgásokat.

A gyermekeknek életkori sajátosságaiknak megfelelően nagy a mozgásigényük. A szervezet kiegyensúlyozott működéséhez szükséges a mozgásigényt is kielégíteni, mely alkalmas:

- többletenergia levezetéséhez aktív pihenéshez
- kötött figyelem feloldásához
- szervezet megfelelő működéséhez, karbantartásához (keringési, légzési rendszer) tanulási folyamatok elősegítéséhez.

Fontos figyelembe venni mind a tanulásnál, mind a mozgáscselekvések gyakorlásánál a megfelelő oxigénellátottságot, hőmérsékletet, hely méreteit-alkalmasságát. Cél a mozgás, sportolás öntevékenységi igényének kialakítása, mely önmagunk iránti felelősségünk egyik ismérve.

Mindennapos iskolai testedzés program és a mindennapos testnevelés megvalósítása

A törvényi szabályozás megteremtette a mindennapi egészségfejlesztő testmozgás jogszabályi feltételeit. Intézményünkben 2012. szeptember 1-től felmenő rendszerben heti 5 testnevelés óra beiktatásával biztosítjuk tanulóink számára a mindennapos testmozgás lehetőségét.

Az egészségfejlesztő iskolai testmozgás program célja a gyermekek egészséges testi - lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel, hiszen tapasztaljuk, hogy a modernkor és az azzal együtt járó technológiák az embert olyan életmódba kényszeríthetik, amely a mozgásszegény életmódhoz, a fizikai képességek hanyatlásához vezethet, áttételesen előidézve ezzel a szellemi teljesítmény romlását is. Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszhető.

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontoknak kell teljesülniük:

- minden gyermek minden nap részt vesz a testmozgás programban,
- minden testnevelési órán és minden egyéb testmozgási alkalmon megtörténik a keringési- és légző rendszer megfelelő terhelése,
- minden testnevelési órán van gimnasztika, benne a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légző torna,
- a testnevelési tananyag egészében a gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartása, külön figyelemmel a fittség mérések testhelyezeteire és az izomerősítések különböző testhelyezeteire
- minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt jelent még az eltérő adottságú tanulóknak is,
- a testnevelés és a sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesülnek a programban, a testmozgás program életmódsportokat, életminőség-sportokat is megtanít
- a testmozgás-program játékokat és táncot is tartalmaz.

A délutáni sportfoglalkozásokat az iskolai diáksportkör és a tömegsport keretében kell megszervezni. Ezekben az iskola minden tanulója jogosult részt venni. Az iskolai diáksportkör munkáját az intézményvezető által megbízott testnevelő tanár segíti. Az iskolai diáksportkör foglalkozásait a tanévenként az iskolai tantárgyfelosztásban meghatározott napokon és időben, a szintén ott meghatározott sportágakban felnőtt vezető irányítása alatt kell megszervezni.

8. NETFIT

Intézményünkben fontos szerepe van a NETFIT® programnak, melynek küldetése, hogy népszerűsítse és tudatosítsa az élethosszig tartó fizikai aktivitás jelentőségét és az egészségtudatos életvezetés értékeit az iskoláskorú diákok, családjaik és a köznevelés szereplői körében.

A TESI – Fizikai állapot és fittség mérés országosan egységes módszertan létrehozásának célja egy olyan új mérési-értékelési tesztrendszer kifejlesztése, amely megfelel a törvényi elvárásoknak és idősorosan képes követni a gyermekek fizikai állapotát, egészségközpontú, fittségi szttenderdekhez viszonyítottan.

A tesztrendszer alkalmas a pozitív megerősítésre (attitűdformálásra) és a személyre szabott visszacsatolásra. Segítségével a testnevelésben dolgozó pedagógusok könnyen és egyszerűen tájékoztatni tudják a gyermekeket és szüleiket a tanulók aktivitási és fittségi szintjéről-állapotáról.

Programunk megvalósítása érdekében a Magyar Diáksport Szövetség egy országosan reprezentatív, iskolai és laboratóriumi keretek között lebonyolított kutatást valósít meg 10-18 éves tanulók körében, amely alapján az életkornak és nemnek megfelelő egészségközpontú, fittségi szttenderdek kerülnek meghatározásra. A programcsomag fejlesztését az amerikai Cooper Intézzel közösen valósítjuk meg, amely segítségével az új egységes tesztrendszer nemzetközi értelemben is összehasonlíthatóvá és hitelesítetté válik.

9. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítására intézményünkben korosztálytól és képzési típustól függően többféle lehetőség kínálkozik tanórai és tanórán kívüli foglalkozások keretében. Tanítási órákon belül ezeket a témákat elsősorban az osztályfőnöki, a testnevelés és a biológia órák tudják feldolgozni.

Egyes szakmacsoportoknál (szakgimnázium és szakközépiskolai képzés esetén is), amelyek tematikájukban kapcsolódnak az egészségügyi témákhoz, bizonyos tantárgyakon belül folyik elsősegélynyújtás oktatása az egészségügyi szakmacsoportban egészségtan tantárgy elméleti és gyakorlati oktatása keretein belül, a szociális szolgáltatás szakmacsoportban a főként a gyakorlati oktatás keretein belül kerül megvalósításra.

A belügyi rendészeti ismeretek tantárgynál az elméleti és a gyakorlati oktatás keretein belül munkavédelem, baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás témaköröket is érint a szakmai oktatás. Ezek a témakörök szerepelnek a középszintű és emelt szintű érettségi követelményrendszerében is. A fentiekén kívül az elsősegélynyújtás oktatása tanóra kereteken belül minden olyan szakmában kötelező, ahol munkavédelmi oktatás is folyik. (pl.: gépi forgácsoló, géplakatos, hegesztő, stb.) Az adott szakmánál a szakmunkásvizsgán gyakorlatban kötelezően adnak számot tudásukról a tanulók.

Ezen kívül azokban a szakmákban, ahol jogosítvány megszerzéséhez kötik a szakmunkás bizonyítvány illetve a technikus bizonyítvány megszerzését, ugyancsak a munkavédelem oktatás mellett elsősegélynyújtás oktatása is folyik tanóra keretek között

Tanórán kívül tanfolyam keretében az iskola bármely tanulója számára lehetőség van az elsősegélynyújtás alapismereteinek elsajátítására. Ilyenkor az oktatás délutáni órákban az iskolában vagy az iskolával együttműködő szervezetnél történik megfelelő létszám esetén. Ezekben a feladatokban hatékony szakmai támogatást adnak, illetve az oktatásban is tevékenyen részt vesznek az intézménnyel kapcsolatban álló védőnők és a Vöröskereszt szervezete.

Az ilyen tanfolyamok során elsajátított elméleti ismereteket és gyakorlati feladatokat tanulóink jól tudják hasznosítani a Vöröskereszt által szervezett országos szintű versenyek keretei között. Tanulóink rendszeres résztvevői az ilyen témájú versenyeknek és pályázatoknak is, valamint rendszeresen és aktívan veszik ki részüket azokból az iskolai programokból, ahol a többi tanuló egészségügyi mérései és felvilágítása folyik.

10. A környezeti nevelés elvei

A környezeti nevelés célja a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése. Távlatból nézve a környezeti nevelés a természet s benne az emberi társadalom harmóniájának megőrzését, fenntartását célozza. Célja a természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása. A környezeti nevelés tartalma világszerte, így Magyarországon is kiszélesedett, a fenntarthatóságra, az emberiség jövőjének biztosítására irányul. Gondot kell arra fordítanunk, hogy diákjaink a jövőben, mindennapi életvitelükben képesek legyenek a bonyolultabb természeti, társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusokat kezelni, megoldani. Meg kell alapoznunk tanítványaink környezeti erkölcsét, társadalmi-természeti felelősségét, formálnunk kell alakuló értéktudatát, együttműködési képességeit, a személyes és a közös felelősségtudat alapjait.

E nevelési célok hatékony személyiségformálást, az önszabályozás és egyben a társas együttműködés és konfliktuskezelés készségeinek erősítését igénylik. A fenntarthatóság pedagógiája a környezetért felelős, aktív kiscsoportok és tágabb közösségek kialakítására törekszik, előtérbe emelve azokat a tanulásszervezési módszereket, amelyekben felerősödhet a társas részvétel, felértékelődhet a felelős együttműködés. Ennek megvalósítása rendszerszemléletű megközelítést, új tanítási-tanulási stratégiát igényel, amely messzemenően figyelembe veszi az egyéni (személyes) különbségeket, esélyt teremt minden gyermek számára a környezeti kultúra és az ezzel összefüggő kompetenciák elsajátításában.

A környezeti nevelés a fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata kiterjed az emberi együttélés, illetve az ember és természet kapcsolatának bemutatására és formálására, egyben elősegíti a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését. A pedagógiai gyakorlatban kiterjed a testi-lelki egészségnevelésre, a társas készségek (mindenekelőtt a konfliktuskezelés, döntés, együttműködés) fejlesztésére és a mentálhigiénés nevelésre is. A környezeti nevelés iskolai gyakorlatában harmonikusan ötvöződik a környezettudományi és a társadalomtudományi ismeretek köre, hiszen csak az ember biológiai és társas-társadalmi természetének sajátosságaira építve történhet az értékrend, az erkölcs és az életviteli szokások formálása.

A környezeti nevelés legfontosabb értéktartalmai a fenntartható fejlődéssel, a jövő nemzedékek életminőséghez fűződő jogaival, a bioszféra iránti felelősségünkkel kapcsolatosak, ezért hangsúlyosan erkölcsi-etikai irányultságúak, attitűdöket és szokásokat formálóak. A környezeti nevelési kutatások eredményeinek elemzése azt mutatja, hogy a környezeti ismeretek önmagukban nem elegendőek. Környezettudatos életvitelt azok a személyek tanúsítanak, akik azon túl, hogy pontos ismereteik és fogalmaik vannak a környezetről, az aktuális környezetvédelmi problémákról és tennivalókról képesek e célok érdekében felelősen cselekedni, sőt hisznek is tevékenységük jelentőségében. A környezeti nevelés során felértékelődik a tantárgyak közötti integráció, a különböző tantárgyak ismeretkészletét összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai törekvés. Ezzel párhuzamosan erősödik egy szintetizáló, összefoglaló tantárgy iránti igény is.

A környezeti nevelés általános, hosszú távú céljai:

- elősegíteni a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát, (NAT)
- kialakítani a környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartást, egyéni és közösségi szinten egyaránt, mely váljon a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelvvé,
- érzékennyé tenni a környezet állapota iránt,
- bekapcsolni a közvetlen környezet értékeinek megőrzésébe, gyarapításába,
- legyen meghatározó életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség vállalása váljon meghatározóvá a környezeti károk megelőzésére való törekvés,
- képessé tenni, hogy személyes tapasztalatai alapján együtt tudjon működni a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén,
- elismertetni, hogy közös és egyéni kötelesség,
- az emberiség közös öröksége; a környezet minőségének fenntartása és javítása, az általános emberi egészségvédelem,
- az ökológiai egyensúly fenntartása,
- a természeti erőforrások előrelátó és ésszerű felhasználása, minden egyes ember hozzájárulása a környezet védelméhez, képessé válni az élethosszig tartó tanulásra.

Helyi célok, értékek:

- természeti, épített, szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése helyi értékek és problémák feltérképezése,
- helyi célok megfogalmazása (pl. öreg fák megóvása, faültetés, madárvédelem, örökbe-fogadott patak, hulladék kezelés, energiatakarékosság, helyi védettség stb.) lakóhely megismerése (értékek, gondok, a megoldás módjai),
- hagyományok védelme, család – iskola – település – nemzet szinteken azonosságtudat fejlesztése a fenti szinteken,
- pozitív értékrend, egészséges életvitel iránti igény alakítása a nevelés fontossága – ami nem helyettesíthető a képzéssel,
- életkoruknak megfelelően bővíteni látókörüket a lokális ismereteken keresztül a globális felé,
- a közvetlen és tágabb környezettük élő és élettelen elemeinek azok kölcsönös kapcsolatának, szépségeinek és értékeinek megismertetése,
- az esztétikus környezet és egészséges életmód iránti igény kialakítása tanulóinkban legyenek tisztába a történelmi, gazdasági változásokkal, különös figyelemmel a szakmájukhoz kapcsolódóan,
- ismerjék meg és kapcsolódjanak be az iskola és a város hagyományőrző programjaiba tudatosítani a természeti és társadalmi környezet változásait, az urbanizáció, az ipar és a mezőgazdaság termelésével járó, az emberi egészséget veszélyeztető hatásait,
- a szakmai képzésben ismerjék meg a környezetbarát anyagok, technológiák fontosságát,
- kialakítani a környezetvédelmet, munkavédelmet, a biztonságtechnikát és a munkaszervezést összekapcsoló szemléletmódot,
- szakmacsoportnak megfelelően a korábban tanult általános ismeretekre építve megismertetni a szakma speciális környezetvédelemmel kapcsolatos kérdésköreit legyen számukra természetes a takarékos anyag-, víz-, és energiafelhasználás,
- a szelektív hulladékgyűjtés legyen természetes számukra,
- ismerjék meg szakmájuk veszélyes hulladékait, és a kezelésükre vonatkozó szabályokat,
- törekedjenek a munkájuk során keletkező maradékok, hulladékok felhasználására, újrahasznosítására.

A célok megfogalmazásakor tisztában kell lennünk azzal, hogy

- először a gyerek tapasztalat útján érzékeli a teljes világot,
- a 12-16 éves gyerek számára a világról szóló ismereteket részekre bontjuk, és a tényeket, fogalmakat, törvényszerűségeket több tudomány oldaláról is megvilágítjuk,
- később a megfelelő tudás elsajátítása után szükséges, hogy az ismeretek ismét integrálódjanak, hogy egységes egészzé álljanak össze a gyerekekben, ezért erre meg kell tennünk a megfelelő lépéseket.

11. Ökoiskola

Az intézményünk oktatási-nevelési célrendszerében az öko-szemlélet megalapozásával az ökoiskolai cím három alkalommal történő elnyerése után az "Örökös ökoiskola" címet is megkaptuk. Megtartása érdekében az oktatási-nevelési feladatok évek óta kiegészülnek olyan szempontokkal és programokkal, amelyek irányítása és szervezése szerves részét képezik a tudatos környezeti nevelésnek. Ezek figyelembe vételével folytatni és kiszélesíteni kívánja az intézmény azt a megfeleltetési rendszert, amely elősegíti az ökoiskolai cím további megtartását a pályázati rendszerben.

Az ökoiskola olyan iskola, ami a fenntartható fejlődésre nevelést küldetésük és pedagógiai programjuk középpontjába állította. Ez olyan alapelv, amely az iskola mindennapi élete, a hosszú távú változások és a fejlesztés megtervezésekor szem előtt tart.

Az ökoiskola filozófiája a pedagógiai programunkban azt jelenti, hogy a tevékenységünk során tekintettel vagyunk másokra és más helyekre a jelenben és a jövőben, vagyis az élet minden területén.

A tantárgyak keretében megvalósítható lehetőségek:

- Minden munkaközösség az oktatott tantárgyak keretében megtalálhatja a környezeti nevelés, szemléletformálás témakörébe tartozó példákat.
- A környezetvédelem ne csak elvont fogalom legyen, hanem épüljön be a tanulók mindennapi gondolkodásába és cselekedeteibe.
- A tanulók ismerjék meg környezetük épített és természeti objektumait, tárgyait, élőlényeit, mert a tanulók és felnőttek csak azt fogják védeni, amit ismernek és szeretnek. Tehát nem elegendő a tanórákon közölni az ismereteket, érzelmileg is közel kell hozni a tanulókhöz a környezetvédelem kérdését.
- A szaktanárok feladata minél teljesebb képet nyújtani egy-egy környezetvédelmi problémáról, a kérdés globális voltát is értelmezni kell. A helyi példákat nem elég tanteremben, verbálisan megvilágítani, a tanulóknak lehetőséget kell biztosítani a személyes megismerésre, tapasztalatszerzésre.
- Feladat a környezetvédelemhez kapcsolódó termelő, feldolgozó, ártalmatlanító üzemek, gazdaságok meglátogatása. Ezeknek a látogatásoknak előkészítésére gondot kell fordítani, a tapasztalatok megbeszélése után kövesse a tanultakkal, elméleti ismeretekkel való összevetése, majd az ismeretek számonkérése. Az ismeret csak akkor ér valamit, ha értéket képvisel, ha az aktív, a tanulóink által felhasználásra alkalmas ismeret.
- Iskolánkban a gyakorlatban is példát kell mutatni. Amit környezetünkben nem tudunk bemutatni, azt a mai modern oktatási eszközökkel kell megoldani. Iskolánk rendelkezik oktatófilmekkel, videokazettákkal. Ezek beszerzését és felhasználását a jövőben is folytatni kell.

12. Szabadidős tevékenységek felhasználása

Osztály- és csoportkirándulások szervezés során legyen az egyik kiemelt cél hazánk és megyénk környezeti értékeinek megismerése. A tanulók a kirándulások során élményszerűen jutnak olyan ismeretekhez, amelyeket a tanórai keretek között nem tudunk biztosítani. A kiránduláson szerzett ismeretek felhasználhatók a tantárgyi ismeretek bővítésére, színesítésére is. A tanmenetben a tanulmányi kirándulást a tanév elején tervezni kell. Pályázatokon, versenyeken minél több arra alkalmas tanuló indítása a cél. A tanulók felkészítése szaktanári feladat, az eredményt elért tanuló és felkészítő tanár részesüljön iskolai elismerésben is.

Iskolánk minden osztálya az őszi és tavaszi időszakban vállaljon munkát az iskola környezetének, parkjának rendben tartásáért. A középiskolai végzős osztályok kapjanak lehetőséget 1 – 1 fa elültetésére. Ezekkel az akciókkal célunk az iskolához való kötődés erősítése, környezetünk esztétikusságának növelése. Tanulóinkat ösztönözni kell, hogy lakóhelyükön kapcsolódjanak be a parkosítási, környezetvédelmi, tisztasági akciókba, az ilyen munkában közreműködő tanulók kapjanak iskolánkban támogatást és megbecsülést. A kollégiumi tanulók mellett a városi tanulókat is be kell vonni a „Madárbarát kert” mozgalomba. Minél több tanuló a környezetvédelem aktív résztvevőjévé kell nevelni.

Tanulósobai, kollégiumi foglalkozások - ha jó a tervezés és az együttműködés a tanítók, szaktanárok és a nevelők között, kitűnően egészítheti ki a tanórai programot, illetve a konkrét

esetfeldolgozást. Délutáni szabadidős foglalkozások: a témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások. Környezetvédelemmel kapcsolatos világnapokról való megemlékezés Hétfélig iskolai programok, iskolaszépítés

13. Globális környezetvédelmi programok megjelenítése iskolánkban

Minden tanulónak legyen ismerete a természet és környezetvédelemhez kapcsolódó mozgalmak, szervezetek létéről és munkájáról. Kapjon iskolánkban nagyobb nyilvánosságot programjuk, munkásságuk és célkitűzéseik.

Minden tanuló tudjon a környezetvédelemhez kapcsolódó világnapokról:

- Március 22.   Víz Világnapja
- Április 7.   Egészségügyi Világnap
- Április 22.   Föld Napja
- Május 8.   Nemzetközi Vöröskereszt Napja
- Május 10.   Madarak és Fák Napja
- Május 31.   Dohányzásmentes Világnap
- Június 5.   Környezetvédelmi Világnap
- Szeptember 16.   Ózon Világnapja
- Szeptember 22.   Autómentes Nap
- Szeptember 23.   Takarítási Világnap
- Október 4.   Állatok Világnapja
- Október 10.   Lelki Egészség Napja
- Október 21.   Földünkért Világnap
- Október 31.   Takarékossági Világnap
- November 27.   Fogyasztásszüneteltetési Nap
- December 1.   AIDS elleni világnap

Ezek az események ne kötelezően teljesítendő feladatok legyenek, hanem élményt, aktív cselekvést biztosító eseményekkel minél több tanulót vonjanak be a rendezvényekbe. Az eseményről való megemlékezés legyen a munkaközösségek feladata, kerüljön be az éves programjába az iskolának.

Szükséges hulladékgazdálkodással kapcsolatos akciók indítása is. Minden tanuló és minden dolgozó ismerje meg a környezetre veszélyes anyagok (szárazelem, mobiltelefon, golyóstollbetét) összegyűjtésének és ártalmatlanításának fontosságát a szelektív hulladékgyűjtés bevezetésével. A tanulóknak tudatosítani kell a fenntartható fejlődés alaptételeit, benne a takarékoság fontosságát a természeti erőforrásokkal, a holisztikus szemlélet kialakítása a cél. Minden tanulónak érteni és tudni kell, hogy a természeti erőforrások végesek, értéket képviselnek, áruk van, a takarékoság egyéni és közösségi érdek.

Iskolán kívüli rendezvények

Kapcsolódunk más szervezetek, intézmények programjaihoz: az általános- és középiskolák hasonló témában szervezett programjai, városi könyvtárak, művelődési házak.

Humán erőforrások	Feladata, szerepkör
-------------------	---------------------

Iskolavezetőség	Támogatja a környezeti nevelési programokat. A minőségi munka részeként értékeli az ilyen tevékenységet. Anyagi forrásokat teremt. Ösztönző rendszert dolgoz ki. Aktívan részt vesz az egyes programokban.
Tanárok	Kidolgozzák és a tantárgyakba beépítve, tanítják az egyes környezeti tartalmakat.
Környezeti nevelési munkacsoport	Elkészíti a pedagógiai programnak megfelelően az éves tervet, segíti és koordinálja annak megvalósítását. Dokumentációs és értékelő munkát végez, pályázatokat ír, kapcsolatokat teremt a külső támogatókkal.
Osztályfőnöki munkaközösség	Évfolyamokra lebontva foglalkozik az egészségneveléshez kötődő környezeti nevelési tartalmak feldolgozásával.
Diákönkormányzatot segítő tanár	Tagja a környezeti nevelési munkacsoportnak. Lehetősége van a környezeti nevelés egészségnevelési területeinek erősítésére.
Adminisztratív dolgozók	Támogatják a tanári munkát az egyes programok háttérének biztosításával. (hivatalos levelek, pénzügyi adminisztráció, pályázati elszámolások)
Technikai dolgozók	A programok tárgyi feltételeinek biztosítása (vízesblokkok, világítási hálózat karbantartása, hőszigetelés)
Diákok	A tervezett éves programban sokoldalúan vesznek részt (hallgatóság, tevékeny szerepvállalás, önálló kutatás, kezdeményezések)

Az iskola környezettudatos működésének területei

- Az iskolai étkeztetés (élelmiszerbiztonság, háztartási zsiradék, az egészséges táplálkozás ismérvei, fogyasztóvédelem).
- Vegyszerek az iskolában (takarítószer, festékek)
- Tisztaság az iskolában (szemetelés, a tantermek tisztántartása)
- Energiagazdálkodás (takarékoskodjunk a vízzel, a villannyal és a fűtéssel, értékeink megóvása, takarékoskodjunk az idővel)

Tevékenység	Megvalósulás	Időpont	Felelős
Az iskolai étkeztetés környezettudatos működése	Élelmiszerbiztonsági előírások betartása, HACCP	folyamatos	igazgató

Az iskola tisztaságának környezettudatos működtetése	A tantermek tisztántartása, a szemetelés csökkentése, Tisztasági Nap, Szemétszedő akciók szervezése	alkalmi és folyamatos	osztályfőnökök, szaktanárok, takarítók, igazgatóhelyettes
Az iskolai vegyszerhasználat területén való környezettudatosság	a takarítószeres és festékek vegyszernyilvántartása és biztonságos kezelése	folyamatos	takarítók szaktanárok igazgató
Az iskolai energiahasználatának környezettudatossága	Takarékoskodunk a vízzel, villannyal és az idővel. Fokozott figyelmet fordítunk az értékek megóvására	folyamatos	takarítók szaktanárok igazgató

A környezeti nevelés tartalmi elemei, amelyeknek meg kell jelenni a környezeti nevelésben:

- globális problémák (levegő, víz, talajszennyeződés – tisztítás),
- természetvédelem,
- fenntartható fejlődés,
- biológiai sokféleség,
- fogyasztási szokások,
- szelektív hulladékgyűjtés,
- a saját település értékeinek megőrzése,
- saját település környezeti állapotának megismerése, gondjainak és ezek megoldásának megismerése,
- a környezetvédelem egyéni és családi lehetőségei,
- anyag- és eszköztakarékosság,
- hulladék csökkentése,
- energiatakarékosság,
- reklámok minősítése.

Javaslat a környezeti nevelés tartalmi elemeinek feldolgozására:

- évi 5 osztályfőnöki óra témája legyen környezeti kérdés,
- minden tantárgyba legyen beépítve a környezeti nevelési rész (a tantárgy jellegének megfelelően) a téma, a tartalom és a tevékenység megjelölésével,
- környezetvédelmi témanap – témahét külön program alapján, megfelelő számú érdeklődés esetén szakkör, fakultáció indítása, versenyre felkészítés, tehetséggondozó foglalkozás,
- kiállítások szervezése,
- tanulmányi kirándulások, üzemlátogatások, fásítás, takarítás, gyomtalanítás
- versenyek, vetélkedők szervezése és lebonyolítása,
- környezetre veszélyes anyagok gyűjtése (pl. szárazelemek, akkumulátorok).

Taneszközök

A környezeti neveléshez iskolánkban rendelkezésre álló ismerethordozók, segédeszközök és objektumok: parkok, állattartó tanüzem, tangazdaság, laboratóriumok, iskolai zöld médiumok.

Az iskolai könyvtárban létesítünk külön polcot a környezeti témakörökkel foglalkozó könyveknek, videofilmeknek, CD-lemezeknek. Ezzel a megoldással a tanulók könnyebben átlátják a rendelkezésükre álló irodalmat, szívesebben kutatnak, olvasgatnak.

14. Ökoiskolai alapelveink

Általános elvárások

Az iskola tevékenységeiről és ezek környezetre való hatásáról legalább évente felmérés készül, mely tartalmazza az alábbiakat:

- az iskola minőségbiztosítási programjához illeszkedően a tanulók és a nevelőtestület környezet-tudatosságáról készült beszámoló;
- az iskola mindennapi működése: víz-, gáz-, áram-, fűtőanyag-használat, anyag- és hulladék-gazdálkodás
- rendezvények, kirándulások környezeti hatásai (utazások módja, keletkezett hulladék)

Az iskola arculata (bemutakozó anyagok, épület, udvar, dekoráció) határozottan képviseli a fenntarthatóság, a környezettel harmonikus (környezetbarát, egészséges) életvitel pedagógiai értékeit.

Az iskola működtetése

- Környezetkímélő anyaghasználat megvalósulása.
- Tudatos takarékoság az anyagokkal, termékekkel, vízzel, energiával.
- Környezetkímélő anyagok használata a karbantartási munkákban és a takarításban.
- Környezetkímélő játékok, taneszközök és segédeszközök használata.
- Környezetkímélő anyagok használata az adminisztrációban és egyéb irodai munkákban.
- Környezetkímélő anyagok használata kikapcsolódási és egyéb tevékenységekben
- A kémiai anyagok lehető leginkább környezetkímélő kezelése, tárolása, felhasználása.
- Egészséges és környezetkímélő módon előállított ételek felszolgálása:
- Kellemes és a funkciójuknak megfelelő főző- és étkezőhelyiségek.
- Közélelő beszerezhető alapanyagok használata..
- Egészséges, tápláló ételek és italok az iskolai étkeztetésben.
- A vegetáriánus étkezés lehetőségének biztosítása.
- A speciális étrendi megkötésekkel rendelkező tanulók számára a megfelelő ételek biztosítása.
- A főzés és az étkezés során használt eszközök, környezet- és egészségkímélők
- Az iskolakertben termesztett zöldségek felhasználása az iskola konyhájában. (A vonatkozó környezetvédelmi, élelmiszer egészségügyi szabályok betartásával.)
- Az iskola a lehető legkisebb szinten tartja a hulladék-kibocsátását, a keletkező hulladékokat környezetkímélő módon kezeli.
- Ahol lehetséges, törekszik a termékek és anyagok újrafelhasználására, hasznosítására.
- Hulladékok elkülönített gyűjtése: Pl.: fémek, műanyagok, papírok stb. és átadása a hulladékkezelőnek
- A szerves hulladék komposztálása a helyi viszonyoktól függően.
- A veszélyes hulladékok gyűjtése és elhelyezése a helyi hatóság rendelkezése alapján történik.
- Az iskola takarékosan és ésszerűen bánik a vízzel.
- A csapok és WC-tartályok rendszeres ellenőrzése, a csepegések, szivárgások azonnali megszüntetése.
- Esővíz használata a lehetséges, arra alkalmas helyeken.
- Az iskola takarékosan bánik az energiával.
- Takarékoság a hőenergiával.
- Takarékoság az elektromos árammal.
- Megújuló energiaforrások használatára való törekvés az áramfejlesztés és a fűtés számára.
- Az iskola a lehető legkisebb mértékben szennyezi a levegőt.
- A kémények, szellőztető berendezések (ha vannak) anyagkibocsátása szabályozott és

rendszeresen ellenőrzött.

- A szabadtéri burkolt felületek gondozottak
- A tanulókra, a nevelőtestület tagjaira utazás tekintetében jellemző a gyaloglás, a kerékpározás és a tömegközlekedési eszközök használata.
- Gyalog, ill. kerékpárral könnyen elérhető, a természet tanulmányozására alkalmas helyek rendszeres látogatása.
- A szükséges szállítások ésszerű megszervezése.
- Az iskola rendezvényei (diáknapok, kirándulások, sportrendezvények) a lehető legkisebb mértékben terhelik a környezetet.

IV. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása nevelő-oktató munkánk egyik kiemelkedő feladata. A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti.

A gyermekek, diákok kisebb-nagyobb közösségekben tevékenykednek. Mind a gyermekek életkora, mind egyéni fejlettségi és szocializációs szintje meghatározza azokat a feladatokat, amelyeket munkánk során meg kell valósítanunk. Különösen meghatározó szerepet kap ebben a munkában az osztályfőnök, a kollégiumi csoportvezető tanár, de ugyanakkor minden pedagógus is aktív szereplője ennek a munkának.

1. A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok

A tanulás, mint szervezett közösségi tevékenység támogatása:

- kölcsönös segítségnyújtással,
- közösségi ellenőrzéssel,
- tanulmányi és munkaerőkölcser erősítésével,
- a tanulók kezdeményezéseinek segítése,
- a közvetlen tapasztalatszerzés segítése,
- a közösségi cselekvések kialakításának segítése, fejlesztése (példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével),
- a tanulók önállóságának, öntevékenységének, öngazgató képességének fejlesztése,
- a folyamatosság biztosítása: a már elért eredmények továbbfejlesztése, a következő évfolyamon (iskolafokon) a már elért eredményekre való építés,
- olyan nevelőkollektíva kialakítása, mely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni és tevékenységüket koordinálni tudja,
- különböző változatos munkaformákkal (homogén csoportmunka, differenciált csoportmunka, egyéni munka, kísérlet, verseny) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.

2. Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai

- Nevelje a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére, ellenőrzésére.
- Átgondolt játéktervvel és a tevékenységek pedagógiai irányításával biztosítsa, hogy a különböző játékok, tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget, erősítsék a közösséghez való tartozás érzését.

- Ismertesse meg a tanulókkal a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolathoz elengedhetetlenek.
- A sokoldalú és változatos foglalkozások (irodalmi, zenei, képzőművészeti) járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.

3. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai

Az egyéni és közösségi jogok és kötelességek gyakorlásának szervezett és irányítva segített formában meg kell alapoznia azokat a magatartási formákat, amelyek fejlesztése révén a gyermekek, tanulók életkori sajátosságaik figyelembe vételével alkalmassá válnak a közösségi együttélés kiteljesítésére.

- Olyan közös érdekeken alapuló közös és konkrét célok kijelölése, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket, azokkal összhangban vannak.
- A kialakított, meglévő vagy hagyományokon alapuló közösségi munkálatok, közösségépítő tevékenységek fejlesztése.
- A régi tevékenységek mellett új hagyományok teremtése.
- Olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes esztétikai élményeket keltenek a közösség tagjaiban, és ezzel erősödik, fejlődik maga a közösség.
- A közösség iránti felelősségérzet (felelősségtudat) kialakítása, fejlesztése.
- A közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre készítő tevékenységek szervezése.
- Olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait.

4. A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai

- Jó kapcsolat kiépítése az adott korosztállyal, szüleikkel, valamint a tevékenységet segítő külső szakemberekkel.
- Olyan közösségek létrehozása, amelyek nem csak befogadják, hanem tevékenységük által elérhetővé és élővé teszik kulturális örökségünket.
- A csoportokon belüli kapcsolatok erősítése.
- A csoportokban végzett közös munka során az önismeret elmélyítése, az önfegyelem fejlesztése, a társak és a foglalkozásvezetők elfogadása, az együttműködés megalapozása, fejlesztése.

A tevékenységformákat hassa át a kölcsönösség és az egyéni képességekre, aktivitásra való építés.

- Az egyes tevékenységformák tematikájának kidolgozását határozza meg az elsajátítandó ismeretek készségi szintjének alakítása mellett az életkor és réteg specifikus jellemzők figyelembe vétele, és az egyedi személyiséghez alkalmazkodó kapcsolatteremtési mód.
- A tevékenységformák kialakításában törekedni kell arra, hogy a résztvevők adottságára építve érdeklődésük ne alkalmanként, véletlenszerűen érvényesüljön, hanem tartós aktivitásra ösztönözzön.
- Olyan erős érzelmi – értelmi felhívó erővel bíró témák kijelölése, amelyek során felfedezhetik önmagukban a másik iránti érdeklődés, részvét, megértés, türelem szándékát és képességét, erősítve ezzel a közösséghez való kötődést.
- Olyan csoportok kialakításának segítése, amelyek az emberi kapcsolatok pozitív irányú elmélyítése mellett hatnak az egész személyiség fejlesztésére, valamint hatással vannak a pozitív töltésű életmód kialakítására.

- Mind a négy terület sajátos foglalkoztatási formát követel, mások az egyes területek feladatai, céljai, abban azonban megegyeznek, hogy valamennyien tevékenyen hozzájárulnak:
  - ~ az egyén (tanuló) közösségi magatartásának kialakításához,
  - ~ véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez,
  - ~ a közösségi szokások, normák elfogadásához (etikai értékrend),
  - ~ a másság elfogadásához,
  - ~ az együtt érző magatartás kialakulásához,
  - ~ a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.
- Éppen azért, mert valamennyi terület feladata azonos, és mivel differenciáltan, ugyanakkor közös tevékenységeken át fejleszti a tanulók egyéni képességeit, kiemelten fontos, hogy megjelöljük a legfontosabb közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat, amelyeket az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie.
- Külön ki kell emelni, hogy a közösségfejlesztés során nem csak a pedagógusoknak van feladatuk, hanem az iskolában foglalkoztatott valamennyi dolgozónak, sőt az iskolát segítő szervezetek vezetőinek is, hiszen megjelenésükkel, viselkedésükkel, beszédstílusukkal, társas kapcsolataikkal mintát adhatnak a tanulóknak. Ezért iskolánkban a közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat a nevelőtestület a szülői munkaközösséggel és a diákönkormányzattal egyeztetve kötelező feladatként határozta meg az alkalmazotti közösség számára.

V. A PEDAGÓGUSOK ÉS AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK HELYI FELADATAI

A pedagógusok feladatainak részletes leírását a személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza, amely a tanítással szorosan összefüggő és a megbízásokkal kapcsolatos teendőket is részletezi.

1. A pedagógusok általános feladatai

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése, a megtartott tanítási órák dokumentálása,
- az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- részsülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés.

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízza meg minden tanév júniusában az ezzel összefüggő teendők ellátásával.

2. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló(k) vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.
- Nyilvántartja a tanulók gyakorlati helyeit, gyakorlati helyeken való munkáját

VI. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

1. A különleges bánásmódot igénylő tanulókat segítő tevékenységek

A különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló tehetségének, képességeinek kibontakoztatására, vagy éppen sajátos nevelési igénye, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségeinek leküzdése érdekében kiemelt figyelmet érdemel. Ezeket a tanulóinkat minden pedagógus, és a pedagógiai munkát segítő kolléga kiemelt figyelemmel kíséri. Az oktatás-nevelés minden színterén fő cél a tehetségük kibontakoztatása, illetve a tanulási kudarcok csökkentése, a tanulási sikerek növelése. A tanulási kudarcokon átesett tanulóink esetén különösen fontos feladatunk a tanulási eredményeket akadályozó tényezők csökkentése, a képességek fejlesztése, kiemelt figyelemmel azokra a képességeikre, amelyek jobbak az átlagosnál. Ennek a tevékenységnek a fő pedagógiai eszköze a tevékenységközpontúság, gyakorlatorientáltság elvének széleskörű érvényesítése.

2. A tehetséggondozás lehetőségei

- Középiszkolai évfolyamokon az egyetemi, főiskolai továbbtanulásra és érettségire való felkészítés szervezése
- Szakkörök, érdeklődési körök működtetése
Középiszkolás tanulmányi versenyeken való szereplés
- Házi szaktárgyi vagy kulturális versenyek rendezése

- Segítség nyújtása a tanulói egyéni pályázatok elkészítésében
- Szakmai versenyekre felkészítés

A felsőfokú oktatási intézményekkel rendszeres kapcsolattartást alakítunk ki, nyílt napjaikat, tájékoztató anyagaikat propagáljuk. A felvételi jelentkezés változásait figyelemmel kísérjük, hogy tanulóinkat ezekről tájékoztatni tudjuk.

Az intézmény térítésmentesen biztosítja a következő szolgáltatásokat a tanulók számára a tanórán kívüli foglalkozások, rendezvények esetében:

- háziversenyek,
- házibajnokságok,
- a helyi diáknapok,
- iskolai sportkörben való részvétel,
- a mindennapos testedzés lehetőségének kihasználását,
- az iskolai könyvtár használatát,
- az iskolák közötti helyi versenyeken való részvételt,
- a szakmai versenyeken való szereplést,
- a számítógépterem használatát.

További lehetőséget jelent az iskolában, hogy alapítványok segítik továbbtanulni akaró diákjainkat anyagi támogatásokkal, valamint az oktatási feltételek biztosításával, fejlesztésével. A tanórán kívüli foglalkozások szervezése, időbeosztása, az iskola létesítményeinek és helyiségeinek használati rendje az SZMSZ-ben leírtak alapján történik. Nagyon fontos a pályázati lehetőségek felkutatása és felhasználása tehetséges tanulóink számára a nyelvi, tehetséggondozó és ökotáborokban való részvétel támogatására.

A következő érdeklődés, igény szerinti, nem kötelező (választható) tanórai foglalkozásokon vehetnek részt diákjaink:

- Közismereti, szakmai tanulmányi versenyekre való felkészítés
- Számítástechnikai ismeretek
- Katasztrófavédelmi, elsősegély-nyújtási, egészségügyi ismeretek
- KRESZ és közlekedésbiztonsági ismeretek
- Lövészet (légpuska, kispuska)

A tanulói igények felmérése alapján ez a kör évente változik. A tanulásban akadályozott tanulók érdeklődése, igénye, valamint a nevelési szükségletek alapján ugyanezen nem kötelező (v foglalkozásokon vehetnek részt, ugyanakkor számunkra a rehabilitációs és fejlesztő foglalkozások kötelezőek. szervezünk az alábbi területeken:

3. Képesség-kibontakoztató felkészítés

Törvényi lehetőséggel élve intézményünk részt vesz a képesség-kibontakoztató felkészítést végző intézmények munkájában. Tanév elején iskolánk az osztályfőnökök, szaktanárok segítségével felméri a szociális helyzetből eredő, tanulási kudarcnak kitett hátrányos helyzetű tanulókat. Alapfeltétele a felkészítésben való részvételnek, hogy a tanuló törvényes felügyeletet gyakorló szülője legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezzen, továbbá a gyermek

után a szülő kiegészítő családi pótlékra legyen jogosult. (Az egyik feltételtől el lehet tekinteni.)

A felkészítés célja a tanulók egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, felzárkóztatás, a tehetség kibontakoztatása. A képesség kibontakoztató felkészítésben résztvevő tanulók oktatás, nevelése a többi tanulóval folyik, azonos osztályban, csoportban. Szükséges a szülő írásban adott egyetértő nyilatkozata is. A résztvevők értékelése legalább 3 havonta történik. A felkészítésben résztvevő tanulók differenciált képzést, rendszeres korrepetálást kapnak. A korrepetálás vonatkozik a kollégista és a nem kollégista diákjainkra egyaránt. Szükség szerint pszichológus segítségét is igényeljük. A tanulókkal való foglalkozás ténylegesen igazodik az egyéni képességekhez, a felkészültséghez, a meglévő hátrányokhoz. A tanulmányi kudarcnak kitett tanulóknak a felzárkóztatása azt a megoldást hordozza magában, hogy a pedagógusok módot kapnak a tanulók eltérő fejlettségének figyelembe vételére. Az érintett szülők, pedagógusok rendszeres kapcsolattartása nagyon fontos ebben a programban, melyet elősegít az értékelés.

4. Rendszeres fejlesztő és rehabilitációs foglalkozások

A rendszeres fejlesztő és rehabilitációs órák heti egy vagy két alkalommal jelennek meg az órakeretben. A kitűzött cél, hogy minden különleges bánásmódra jogosult, illetve tanulási vagy magatartási zavaros gyermek megkapja a szükséges támogatást, és egyben olyan szintre jusson, ami lehetővé teszi számára, hogy év vesztes nélkül végezze el tanulmányait.

A rendszeres képességfejlesztő és rehabilitációs foglalkozásokon kedvező feltételeket kell teremteni a személyiségfejlődésre negatívan ható tanulási sikertelenségek elkerüléséhez, valamint egyes magatartásbeli és jellemfejlődési zavarok fellépésének megelőzéséhez.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása intézményünkben a többi tanulóval együtt történik. A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók fejlődését, tanulmányi munkáját segítjük, tanulmányi eredményét figyelemmel kísérjük. A rehabilitációs bizottság, illetve a nevelési tanácsadó szakmai véleményét figyelembe véve történik ezeknek a tanulóknak az értékelése, osztályozása.

5. A tanulási problémákkal küzdő tanulók felzárkózását segítő program

Tanulóink képességszintje a megközelítőleg azonos életkori csoportokban sem homogén. Szükséges tehát pedagógiai szempontból – az iskolai nevelés keretei között – sajátos fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs és terápiás jellegű eljárások alkalmazása kiscsoportos, illetve egyéni fejlesztés formájában a megfelelő és szükséges helyszíneken, tanegységekben.

A rendszeresen lemaradásokkal küszködő diákjaink korrepetálását osztályoként heti egy-egy órával oldjuk meg. A kollégium kiemelten segíti ezeket a diákokat.

Intézményünkben az egyéni képességekhez igazodó képességfejlesztés az oktatás - nevelés folyamatában kiemelt jelentőségű, értékelésük egyéni haladásuknak megfelelően történik.

6. A beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdők segítése

Az életkornak megfelelő szociális normáknak, a szülők elvárásainak, az iskolai szabályoknak a megszegése agresszív viselkedésben nyilvánul meg a magatartászavaros gyermekeknél.

Egyesek képtelenek saját kortárscsoportjukba beilleszkedni, nincsenek barátaik, disszociális cselekedeteiket magányosan követik el, míg mások kortársaikkal jó kapcsolatos tudnak kialakítani, normaszegéseik többnyire csoportosan történnek. A magatartásproblémák gyakran társulnak érzelmi és hangulati zavarokkal. A magatartászavarok különböző formáinak hátterében sokféle kiváltó ok, pszichés probléma húzódhat meg. A különböző életkorokban eltérő magatartásformák jelentkezhetnek, amelyek a felnőttek számára nehezen elfogadhatóak.

Ehhez kapcsolódóan szükséges:

- A hiányzások rendszeres ellenőrzése.
- Problémás esetekben az osztályfőnökkel egyeztetve az intézkedések megtétele.
- A magatartási zavarral küzdő gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai, módszertani továbbképzéseken való részvétel.
- Külső szervek kérésére az osztályfőnökökkel pl. vélemény, környezettanulmány készítése.
- A magatartási zavarokkal küzdő gyermekeknek pszichológus nyújt segítséget.

Ezek a feladatok jelentkeznek az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységében, valamint a hátrányos és veszélyeztetett tanulókkal való foglalkozási tevékenységekben is.

Az iskola jelentős szerepe minden életkorban, ismeretközvetítő funkciója mellett:

- A megfelelő normák közvetítése.
- Az osztályközösség formálása, hiszen a kortárs csoportok viselkedése meghatározó (önálló értékrend kialakítása, fokozott törődés, stb.).
- A tanulók rendszeres bevonása az iskolai sporttevékenységbe, segítve ezzel más irányú képességeik kibontakozását, sikerélményhez való juttatásukat.
- Személyre szabott, feszültség levezető tevékenység kínálása. Bizalmukat megnyerve segíteni abban, hogy önállóan gondolkodva pozitív példaképeket, elfoglaltságot, jövőképet találjanak maguknak, megfelelő érzelmi indíttatással.
- A serdülőkori zavarra utaló viselkedés észlelése, jelzése.
- A tünetek minősítése, értékelése, továbbá az okok lehetőség szerinti feltárása a szülők bevonásával, határozza meg a további feladatokat.
- A szülők tájékoztatása, kapcsolattartás.
- Az objektív adatok számbavétele mellett elengedhetetlen a személyes konzultáció, megbeszélés az iskolaorvossal, pszichológussal, annak eldöntése érdekében, hogy milyen segítséget igényel a tanuló (egészségügyi, pszichológiai, speciális pedagógiai, stb.).
- Ez a kialakított kapcsolat nem egyirányú. Szűrővizsgálat, rendszeres orvosi vizsgálat kapcsán észlelt tünetek alapján az orvos vagy a szülő is kezdeményezheti a konzultációt, hogy tájékozódjon a nevelők tapasztalatairól. A tanuló eljuttatása szakemberhez.

VII. A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI FELADATOK ELLÁTÁSA

Az iskola munkájában a gyermekvédelem kiemelkedő szerepet tölt be. A gyermeki személyiségfejlődést elősegítő pedagógiai szemlélet célja, hogy megelőzze és enyhítse a káros hatásokat, amelyek a gyermek egészséges személyiségfejlődését gátolják. Megadunk minden lehetséges segítséget ahhoz, hogy a szülők a gyermeket családban nevelhessék, ne váljon szükségessé a gyermek kiemelése a családból. Hatékony és eredményes gyermekvédelmi munka csak összefogással végezhető, ideértve a családok aktív részvételét is. A gyermekvédelmi munka szerteágazó, a pedagógusok kapcsolódó feladatait az igazgatóhelyettes irányítja és koordinálja.

Az utóbbi években a hátrányos, veszélyeztetett helyzetű tanulóink száma – ha csak kis mértékben is – de növekedni látszik. Kialakulásához vezető tényezők között jelentős lehet a tanuló családjára, szűkebb társadalmi környezetére jellemző elhanyagoló nevelés, gondozás vagy a családban a devianciák halmozott előfordulása. A szociálisan hátrányos helyzetűek azok a gyermekek és fiatalok, akiknek alapvető szükséglet kielégítési lehetőségei korlátozottak, családjuk, szűkebb társadalmi környezetük az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, elsősorban szociális és kulturális téren.

Hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

Ezeknél a gyermekeknél, tanulóknál segítjük a szociális hátrányok leküzdését, a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek enyhítésére törekszünk, valamint gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet végzünk.

Olyan igazgatási, pedagógiai tevékenységet kell folytatnunk, amely eleve kizárja annak a lehetőségét, hogy bármilyen okból, így a gyermek vagy hozzátartozói színe, neme, vallása, nemzeti, etnikai vagy társadalmi származása, vagyoni és jövedelmi helyzete, kora, születési vagy egyéb helyzete miatt hátrányos megkülönböztetésben részesüljön.

Az iskolába érkező tanulók otthoni körülményeinek megismerése az osztályfőnökök révén történik. Az osztályfőnökök és a tanügy az állami gondozott és veszélyeztetett helyzetű tanulókat nyilvántartásba veszi, a tantestület folyamatosan segíti tanulóinkat. Biztosítja fejlődésüket életkoruknak megfelelően.

A veszélyeztetett helyzetű tanulók esetében felvesszük a kapcsolatot az illetékes területi gyámhatóságokkal és a családsegítő szolgálattal. A szociális okokból rászoruló tanulók szüleivel együtt kezdeményezzük önkormányzati támogatásukat.

Folyamatosan segítjük a félárva tanulók tanulmányait, segítjük fejlődésüket. A váratlanul felmerülő gondok esetében kezdeményezzük a területileg illetékes gyámhatóságoknál a rendkívüli vagy a rendszeres gyermekvédelmi támogatást, a kollégiumi vagy menzadíjak csökkentését, illetve az ehhez való hozzájárulásukat. Javasoljuk a tanuló szülőjénél a hét közbeni kollégiumi elhelyezést, ehhez kérjük az illetékes önkormányzatok anyagi támogatását.

Azon tanulók, akik ugyan nem jogosultak ingyenes tankönyvre, ám nem tudják a tankönyveket megvásárolni, az iskolai könyvtárból kölcsönözhetik ki azokat.

Iskolánkban iskolaorvosi ellátást biztosítunk minden tanuló részére. A napközbeni rosszulletek esetén a kollégiumban és az iskolában az adott esetben szükséges gyógyszer rendelkezésre bocsátjuk.

Szenvedélybetegségekről évente egészségügyi felvilágosító előadásokat, filmvetítéseket, beszélgetéseket szervezünk, elsősorban helyi szakemberek részvételével, az osztályfőnöki órákon.

A tanulók és családjaik megismerésére sok időt fordítunk, észrevételeiket, javasolataikat munkánk során figyelembe vesszük. A tanulókkal való törődés az iskola valamennyi dolgozójának fokozott kötelessége.

A fenti program megvalósítása érdekében együttműködünk:

- a települési önkormányzatok jegyzőivel,
- az illetékes polgármesteri hivatalok gyermekvédelmi és gyámügyi vezetőivel,
- a megyei gyámhivatallal,
- az SOS Gyermekfaluvál
- a tanuló gondozójával, gyámjával, hivatásos gyámjával,
- a családsegítő központtal, családsegítő szolgálattal,
- a nevelési tanácsadóval,
- a rendőrséggel, ügyészséggel, bírósággal,
- a Vöröskereszttel,
- társadalmi szervezetekkel, alapítványokkal.

Az együttműködésben természetesen nagymértékben támaszkodunk a szülővel történő kölcsönös együttműködésre is. A felsoroltakon kívül kibővül ez a munka a DÖK együttműködő szerepével, valamint a magatartászavarokkal küszködő gyermekek még fokozottabb segítségével. A hátrányos helyzetű tanulók nyilvántartásba vétele alkalmával maximálisan törekedni kell a tapintatos és szakszerű adatfelvételre. A szorgalmas, de önhibájukon kívül hátrányos helyzetű tanulók részére az intézményi alapítványok nyújthatnak támogatást, amely elsősorban a tanulmányi eredményt veszik figyelembe a támogatások odaítélésénél.

Felmérés

Év elején felmérés készül a hátrányos és veszélyeztetett gyermekekről, szociális helyzetükről. Továbbá tájékozódunk az újonnan érkező tanulók otthoni körülményeiről, szokásairól (dohányzás, drog, alkohol, stb.).

Segítségnyújtás

Kedvezményes étkeztetéshez, ingyenes tankönyvhöz való hozzájutás lehetősége biztosított a rászorultak részére. Anyagi veszélyeztetettség esetén ismertetjük a családokkal a segélylehetőségeket, az igényelhető támogatásokat.

Indokolt esetben a helyi önkormányzatok további anyagi támogatását igényeljük. Szociálisan hátrányos helyzetű, de szorgalmas tanulóinkat az intézmény alapítványai támogatják.

Kapcsolattartás

Naprakész kapcsolattartásra törekszik az iskolavezetés az osztályfőnökökkel, ezzel egymás munkáját segítve és gazdagítva.

Kiemelten fontosnak tartjuk az állandó együttműködést a Diákönkormányzattal és a gyermekvédelmi feladatokat ellátó társintézményekkel (gyámhivatal, népjóléti osztály, családsegítő szolgálat, nevelési tanácsadó, rendőrség, stb.).

Prevenció

A gyermekvédelem egyik legfontosabb feladata. A gyermek testi, lelki egészségének a fenntartása, a családban történő nevelkedésének biztosítása a cél. E feladatok érdekében az iskola vezetésével, osztályfőnökökkel egyeztetve előadásokat szervezünk szakemberek bevonásával (szakorvos, pszichológus).

További feladatok:

- tanulmányi eredmény figyelemmel kísérése,
- hiányzások ellenőrzése az osztályfőnökkel egyeztetve, problémás esetben az intézkedések megtétele,
- veszélyeztetett tanulók figyelemmel kísérése, segítése, szakemberhez irányítása,
- szakirodalom ajánlása, figyelemfelkeltés,
- pályázatok figyelése,
- továbbképzéseken való részvétel,
- külső szervek kérésére az osztályfőnökökkel pl. vélemény, környezettanulmány készítése.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységért alapvetően az intézmény vezetője felel.

Feladata:

- a gyermek- és ifjúságvédelmi munka megszervezése és irányítása,
- a diákönkormányzattal történő együttműködés,
- a tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése,
- amennyiben az iskolai eszközök már nem elégségesek a gyermekvédelmi feladatok ellátásához az intézményen belül, értesítenie kell a Gyermekjóléti Szolgálatot, illetve köteles hatósági eljárást kezdeményezni.

A pedagógus oktató-nevelő tevékenységével szemben támasztott alapvető követelmény különösen:

- a gyermeki jogok védelme,
- nevelő-oktató munkája során vegye figyelembe a tanuló egyéni képességét, tehetségét, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét, segítse a gyermek képességének kibontakozását, illetve a hátrányos helyzetben lévő tanuló felzárkóztatását,
- működjön közre a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében,
- tartsa tiszteletben a tanulók emberi méltóságát és jogait,
- a szülőket, gondviselőket és a tanulókat az őket érintő kérdésekben rendszeresen tájékoztassa,
- ahhoz, hogy a gyermek családban nevelkedjen, s családjától megkapja a segítséget iskolai kötelezettségének teljesítéséhez, a családdal, a szülőkkel rendszeresen kapcsolatot kell tartania.

Az iskola közreműködik a gyermekek, tanulók veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködnek a Gyermekjóléti Szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Feladatok és irányelvek a gyermek- és ifjúságvédelmi munkában:

- elsődleges és meghatározó tevékenység a prevenció legyen,
- az életkörülményekben tapasztalható rendellenességek időben való feltárása,
- a szükséges intézkedések megtétele, törekvés az előidéző okok megváltoztatására,
- gyakori családlátogatás, a szülők meggyőzése, a problémák megbeszélése, lehetőség szerint közös orvoslása,
- a gyermekvédelmi törvény előírásainak betartása, kapcsolattartás az illetékes önkormányzatokkal és a családsegítő szolgálattal.

Ezen feladatok részletes tevékenységekre bontása az éves munkatervekben történik.

A szociális hátrányok enyhítésére a korábban említett támogatási lehetőségek mellett az iskolánkban az alábbi tevékenységi formák szolgálnak:

- Felzárkóztató, illetve tehetséggondozó programok szervezése
- Önismereti csoportok létrehozása (működtetése)
- Drog- és bűnmegelőzési programok
- Mentálhigiénés programok
- Pályaorientációs tevékenység
- Komplex tehetséggondozó programok
- Fesztiválok, bemutatók
- Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatásokon, stb.
- Helyi, regionális, országos támogatások megszerzésének ösztönzése
- Motiválás arra, hogy a gyermek kollégiumi, tanulószobai vagy napközis ellátásban részesüljön
- Kapcsolatfelvétel a szolgáltató intézményekkel
- Ösztöndíjak
- Pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon
- Szoros együttműködés a városi rendőrkapitányság bűnmegelőzési referensével

VIII. A TANULÓI ESÉLYEGYENLŐSÉGET ÉS A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

Az iskola biztosítja az intézményen belül a szegregációmentességet és az egyéni bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségének biztosítása, az esélyteremtés megvalósítása, a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányinak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása a célunk az intézmény minden tevékenysége során. A tanár pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi módon köteles a gyermeket oktatni, nevelni:

- Egyetlen tanuló sem kerülhet hátrányos helyzetbe származása, színe, neme, vallása, nemzeti vagy etnikai hovatartozása, illetve bármilyen más oknál fogva.
- Minden tanuló számára biztosítani kell a fejlődéséhez szükséges feltételeket.
- Biztosítani kell a családi, vagyoni helyzetből fakadó hátrányok leküzdését, a tanuló képességeinek, tehetségének kibontakoztatását.
- Az iskolának rendszeres kapcsolatot kell tartania a szülőkkel, a családokkal.
- Segíteni, illetve biztosítani kell a tanulói szervezetek, a diákönkormányzatok létrejöttét és működését.
- Biztosítani kell, hogy a tanulók megismerjék jogukat, és véleményt nyilváníthassanak az őket érintő kérdésekben.
- A tanuló számára biztosítani kell, hogy nevelése és oktatása biztonságos és egészséges környezetben folyjon; iskolai tanulmányi rendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.
- A tanuló személyiségi jogait tiszteletben kell tartani.
- A tanuló számára biztosítani kell, hogy családja anyagi helyzetétől függően ingyenes vagy kedvezményes étkezésben, tanszerellátásban, illetve tanulószobai ellátásban részesüljön.
- A tanuló joga, hogy testi, érzékszervi, értelmi, beszéd vagy más fogyatékosságának megfelelő pedagógiai ellátásban részesüljön.
- Az iskolának együtt kell működnie a gyermekvédelemmel foglalkozó más hatóságokkal, szervezetekkel, személyekkel, annak érdekében, hogy elősegítse a gyermek családban történő nevelkedését, a veszélyeztetettség megelőzését és megszüntetését.

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását, megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- az indulási hátrányok csökkentése,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre történő nevelés,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók **felzárkóztatásának** segítségét szolgáló tevékenységek:

- IPR programban való részvétel, a program bevezetése, alkalmazása,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- az egyéni foglalkozások,
- a felzárkóztató foglalkozások,
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni, vagy csoportos használata,
- a továbbtanulás irányítása, segítése.
-

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek:

- „Útravaló” programban való részvétel,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- a felzárkóztató órák,
- a diákétkeztetés,
- a felzárkóztató foglalkozások,
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai,
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése,
- a továbbtanulás irányítása, segítése.

Szoros és jól működő kapcsolatot ápolunk minden feladat-ellátási helyünkön a polgármesteri hivattal, a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy szociális hátrányt elszenvedő tanulóink minél hamarabb segítségben részesüljenek.

IX. AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ TANULÓI RÉSZVÉTELI RENDJE

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 82§ (6) szerint az oktató-nevelő intézményben működő diákönkormányzat döntési, egyetértési, véleményezési és javaslattételi jogkörrel rendelkezik.

Az iskolai, a kollégiumi diákönkormányzat egyetértési jogot gyakorol a tanulókat érintő, jogszabályban meghatározott ügyekben az iskolai szervezeti és működési szabályzat elfogadásakor és módosításakor.

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt saját működéséről, a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról, hatáskörei gyakorlásáról, egy tanítás nélküli munkanap programjáról, az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről.

A diákönkormányzat SZMSZ-ét a választó tanulóközösség fogadja el, és a nevelőtestület hagyja jóvá. Az SZMSZ jóváhagyása csak akkor tagadható meg, ha az jogszabálysértő vagy ellentétes az iskola SZMSZ-ével, házirendjével. Az SZMSZ jóváhagyásáról a nevelőtestületnek a jóváhagyásra történő betérjesztést követő harminc napon belül nyilatkoznia kell. Az SZMSZ-t vagy annak módosítását jóváhagyottnak kell tekinteni, ha a nevelőtestület harminc napon belül nem nyilatkozik.

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

Az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat véleményét ki kell kérni

- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,

- az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben.

Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni, és az előterjesztést, valamint a meghívót a tárgyalás határnapját legalább tizenöt nappal megelőzően meg kell küldeni a diákönkormányzat részére.

A diákönkormányzat a közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre készítő tevékenységként minden feladat-ellátási helyen megszervezik a diáknapot.

A tervező-szervező funkción túl a DÖK érdekképviseleti szerepet is betölt iskolánkban, itt azonban elsődleges céljuk a közösség érdekében végzett tevékenységekért a közösség előtti dicséret, ezzel is előmozdítani kívánják olyan egyéniségek kialakulását, akik szívesen kapcsolódnak be, majd kezdeményezik érdekes, hasznos közösségi tevékenységek lebonyolítását.

Összességében célunk olyan közösség kialakítása, amely büszke sikereire, és értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait.

Diákönkormányzat munkájának fő területei:

- iskolai sportkör kulturális rendezvények, programok szervezése,
- iskolai ünnepeken való aktív részvétel,
- osztályok közötti tanulmányi verseny,
- sportnapon való aktív részvétel.
-

Biztosítani kell a diákvezetők továbbképzéseken való folyamatos részvételét. A diákönkormányzat a munkáját DÖK patronáló tanár segítségével végzi.

X. KAPCSOLATTARTÁS A SZÜLŐKKEL, TANULÓKKAL, AZ ISKOLA PARTNEREIVEL

1. A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

A diákönkormányzat az iskola diákjainak érdekvédelmi és jogérvényesítő szervezete. A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A diákönkormányzat véleményét – a hatályos jogszabályok szerint – be kell szerezni

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.

A vélemények írásos vagy jegyzőkönyvi beszerzéséért az intézményvezető felelős. A diákönkormányzat saját szervezeti és működési szabályzata szerint működik. Jogait a hatályos jogszabályok, joggyakorlásának módját saját szervezeti szabályzata tartalmazza. A működéséhez szükséges feltételeket az intézmény vezetője biztosítja a szervezet számára. A Diákönkormányzat intézményünk egységei diákönkormányzatainak államszövetsége. Államszövetségünk tagállamai szuverén, önálló államok, saját kormányzóságukkal, törvényeikkel, bíróságokkal

együtt. Az intézményt az állami és társadalmi szervek és szervezetek előtt a Diákok Önálló Kongresszusa nevében az elnök képviseli.

A diákönkormányzat munkáját a tanárok által felkért, és az intézmény vezetője által megbízott patronáló tanár segíti:

- a diákönkormányzat – a hatáskörébe tartozó döntések meghozatala előtt – a diákönkormányzatot segítő tanár útján kéri ki a nevelőtestület, illetve az igazgató véleményét,
- a nevelőtestületi értekezleten a diákönkormányzat véleményét az ennek működését segítő tanár képviseli,
- a diákönkormányzatot segítő tanár felkészíti a diákközség levezető elnökét. A közgyűlésen jelen lehetnek a nevelőtestület meghívott tagjai,
- a nevelőtestületi értekezletre a diákképviselő is meghívható, ha a tanulók egészét érintő témákról van szó, ilyenkor tanácskozási joggal vesz részt.

2. A tanulók szervezett véleménynyilvánításának, a tanulók rendszeres tájékoztatásának, formája

A véleménynyilvánítók köre:

- a tanulók egyénileg,
- osztályok közösségei vagy képviselői,
- az iskola közössége vagy képviselői,
- az iskola diákkörének közössége.

A véleménynyilvánítás formái, helye:

- személyes megbeszélés útján, négy szemkört,
- az iskola valamely közössége előtt, az adott közösség megfelelő fórumain,
- iskolai gyűlésen,
- tantestületi értekezleten,
- diák-önkormányzati napon.

A diákönkormányzat az érvényes rendeleteknek megfelelően részesül támogatásban. A foglalkozásokra, megbeszélésekre az intézmény a létszámnak megfelelő nagyságú iskolai helyiséget rendelkezésre bocsátja térítésmentesen.

3. A szülők közösségét érintő együttműködési formák

Az intézmény szülői szervezete a szülői munkaközösség. A szülők jogaik érvényesítésére és kötelességük teljesítésére szülői szervezetet (munkaközösséget) hozhatnak létre. A szülői szervezet döntési jogkörébe tartoznak:

- saját szervezeti és működési rendjének, munkaprogramjának meghatározása,
- a képviselőtében eljáró személyek megválasztása (pl. a szülői munkaközösség elnöke, tisztségviselői),
- a szülői munkaközösség tevékenységének szervezése,
- saját pénzeszközeikből segélyek, anyagi támogatások mértékének, felhasználási módjának megállapítása.

A szülői munkaközösség (SZMK) munkáját az iskola tevékenységével az SZMK elnöke koordinálja. A SZMK vezetőségével történő folyamatos kapcsolattartásért, az SZMK véleményének a jogszabály által előírt esetekben történő beszerzéséért az intézményvezető felelős. Egy-

egy tanulóközösség, gyermekcsoport szülői közösségével az osztályfőnök (csoportvezető pedagógus) tart közvetlen kapcsolatot. A szülők véleményét, javaslatait az osztályközösség szülői szervezetének vezetője juttatja el az intézmény vezetőségéhez.

A képviseleti úton választott szülői munkaközösség:

- Kezdeményezheti iskolaszék felállítását.
- Figyeli a gyermeki (tanulói) jogok érvényesülését, a pedagógiai program megvalósulását, a tanári, nevelői munka eredményességét.
- Tájékoztatja megállapításairól a nevelőtestületet, a fenntartót.
- Képviselője tanácskozási joggal részt vehet a nevelőtestület értekezletein.
- Tájékoztatót kérhet az intézményvezetőtől a gyermekközösségek nagyobb csoportjairól: az osztályközösségekről, foglalkozási csoportokról, a felmerült problémákról.
- Élhet a jogszabályok által biztosított véleményezési, egyetértési és döntési jogával.

A szülői munkaközösséget az intézményvezető egyeztetett időpontban, tanévenként legalább kétszer összehívja. Hivatalos tájékoztatást ad a munkáról és a feladatokról, meghallgatja a szülői szervezet véleményét, javaslatait. A Szülői Munkaközösség elnöke folyamatos kapcsolatot tart az intézményvezetővel és tanácskozási joggal vesz részt a rendes nevelőtestületi értekezleteken.

Tanévenként kétszer ismerteti a nevelőtestülettel a Szülői munkaközösség álláspontját

- a gyermekek érdekeinek és jogainak érvényesüléséről,
- a pedagógiai munka eredményességéről,
- a közösségi élet színvonaláról,
- az intézményi szervezethez és működés rendjéről,
- a pedagógusok munkájáról,
- a szülők által vállalt kiadások mértékéről,
- a szülői közösség tevékenységéről.

4. Az intézmény egyéb partnereit érintő kapcsolattartás

Az intézmény feladatai ellátása és a gyermekek, tanulók érdekében rendszeres kapcsolatban van más intézményekkel, hatóságokkal, cégekkel. Az egészségügyi, gyermekvédelmi, szociális gondozás, a szakmai képzés, a továbbtanulás stb. indokolják a rendszeres munkakapcsolatot más szervezetekkel.

A vezetők és a szakterületek képviselői munkakapcsolatot tartanak a társintézmények azonos beosztású alkalmazottaival az alábbi módokon:

- közös értekezletek tartása, ünnepélyek rendezése,
- szakmai előadásokon és megbeszéléseken való részvétel,
- módszertani bemutatások és gyakorlatok tartása,
- intézményi rendezvények látogatása,
- hivatalos ügyintézés levélben, e-mailben vagy telefonon.

Intézményünk az eredményes munkavégzés érdekében rendszeres kapcsolatot tart számos szervezettel:

- Fenntartó
- Beiskolázási terület általános iskolái
- Települések önkormányzati hivatalai
- Partnerintézmények

- Külföldi közoktatási intézmények
- Külső gyakorlati helyek
- Gyermek- és egészségügyi és nevelési tanácsadó szolgálat
- Gyermek- és ifjúságvédelmi hatóságok
- Szakellátás intézményei
- Családsegítő szervezetek
- Pedagógiai szakszolgálatok, szakmai szolgáltatók
- Gyermekjóléti szolgálatok
- A történelmi egyházak szervezetei
- Az intézményt támogató alapítványok
- Patronáló cégek
- Kamarák
- Gazdálkodó szervezetek
- Szakirányú felsőoktatási intézmények
- Sportegyesületek
- Egyéb szervezetek

Gyermekeink, tanulóink érdekében a legszélesebb körű és leggyakoribb kapcsolatépítés az iskola-egészségügyi ellátásban, a gyermekjóléti szervezetekben és a gyakorlati képzésben részt vevő partnerekkel tart fenn az intézményünk.

5. Az iskola-egészségügyi ellátással való kapcsolattartás

Az iskola-egészségügyi ellátást a fenntartó, a kapcsolattartást az iskola igazgatója biztosítja ellátási feladatokban résztvevő személyekkel, az iskolaorvossal, az iskolai védőnővel. Az iskolaorvos elvégzi a hatályos törvények és jogszabályok alapján az intézmény gyermekeinek, tanulóinak rendszeres egészségügyi felügyeletét és ellátását. Az iskolaorvost feladatainak ellátásában segíti az intézmény igazgatója. Az iskolaorvos munkájának ütemezését minden év szeptember 30-ig egyeztetni az intézményvezetővel, majd a szűrővizsgálatok tervezetét október 30-ig ismertetni az iskola pedagógusaival, tanulóival.

Az iskolaorvos minden tanévben elvégzi a következő feladatokat:

- Az iskola diákjainak folyamatos egészségügyi felügyelete, a tanulók évente egy alkalommal történő szűrővizsgálata.
- A vizsgálatkor talált kóros elváltozások esetében a tanuló gondozásba vétele.
- A pályaválasztási tanácsadás orvosi feladatait minden év február 15-ig végzi el
- A testnevelési órákkal kapcsolatos gyógytestnevelési, könnyített-, felmentett- illetve normál testnevelési csoportokba való besorolást a tanévet megelőző május 31-ig elvégzi, kivéve, ha a vizsgálat oka később következett be.
- A sporttal kapcsolatos iskolaorvosi feladatokat a külső sportegyesületben nem tag, de diáksportkörü versenyeken induló diákjaink sportorvosi szűrését, a fél évre érvényes igazolások kiadását elvégzi.
- Végrehajtja a szükséges és esedékes védőoltásokat, ellenőrzi az elrendelt járványügyi intézkedések végrehajtását.
- Sürgősségi eseti ellátást végez.
- Gondoskodik a tanulók egészségügyi állapotáról tanúskodó dokumentumok vezetéséről, a védőnő közreműködésével rendszeresen ellenőrzi, hogy a tanulók a szükséges szakorvosi vizsgálatokon részt vegyenek. A szükséges vizsgálatokra beutalót biztosít a diákoknak, őket a legszükségesebb gyógyszerekkel ellátja, ezt követően a háziorvosi rendelőbe irányítja kezelésre.

A védőnő munkájának végzése során együttműködik az iskolaorvossal. Elősegíti az iskolaorvos munkáját, a szükséges szűrővizsgálatok ütemezését. Figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotának alakulását, az előírt vizsgálatokon való megjelenésüket, leleteik meglétét. Elvégzi a szűrővizsgálatokat megelőző ellenőrző méréseket (vérnyomás, testsúly, magasság, hallásvizsgálat stb.).

A védőnő szoros munkakapcsolatot tart fenn az intézményvezetőségével. Elvégzi a diákság körében a szükséges felvilágosító, egészségnevelő munkát, osztályfőnöki órákat, előadásokat tart az osztályfőnökkel együttműködve és kapcsolatot tart a segítő intézményekkel (Pedagógiai Szakszolgálat, Drogambulancia, Családsegítő Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, stb.).

6. A gyermekjóléti szolgálattal való kapcsolattartás

Az intézmény figyelemmel kíséri a tanulók veszélyeztetettségének megelőzésével és megszüntetésével kapcsolatos feladatokat. Az ifjúságvédelem az intézmény összes dolgozójának alapvető feladata. Az ezzel összefüggő szervező-koordináló feladatok ellátását az igazgatóhelyettes végzi. A felelősök az egységes feladatellátás érdekében az ifjúságvédelmi munkacsoportban végzik munkájukat. A kapcsolattartásban a munkacsoport képviseli az intézményt.

Az intézmény kapcsolatot tart a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében:

- a gyermekjóléti szolgálattal, illetve
- a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Az intézmény segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni. Az intézmény a gyermekjóléti szolgálattal közvetlen kapcsolatot tart fenn.

A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- a gyermekjóléti szolgálat értesítése – ha az intézmény a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja,
- esetmegbeszélés – az intézmény részvételével a szolgálat felkérésére,
- a gyermekjóléti szolgálat címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése, lehetővé téve a közvetlen elérhetőséget,
- előadásokon, rendezvényeken való részvétel az intézmény kérésére.

7. Kapcsolattartás a gyakorlati képzésben részt vevő partnerekkel

A gyakorlati képzés megszervezésének intézményi helyszínei:

- tanműhelyek,
- tankonyhák,
- tangazdaság,
- tankert,
- állattartó telepek.

A térségi integrált szakképző központokkal a kapcsolatot az intézmény szakképzésért felelős munkatársa tartja, aki az intézmény részéről felmerült igényeket a szakképző központokkal egyezteteti, a gyakorlatok lebonyolítását ellenőrzi.

A fentieken túl, a tanulók gyakorlati képzése minden olyan gyakorlati képzőhelyen megszervezhető és folytatható, ahol a gyakorlati követelményekre való felkészítés jogszabályban előírt feltételei biztosítottak. Így tanulószervezés vagy együttműködési megállapodás keretében gyakorlati képzés megszervezésére kerülhet sor:

- üzemeknél
- kereskedelmi egységeknél
- egészségügyi és szociális intézményeknél
- egyéni vállalkozásoknál,
- társas vállalkozásoknál,
- családi gazdálkodóknál.

A külső gyakorlati helyekkel a kapcsolatot a gyakorlati oktatásvezető, valamint az intézmény szakképzésért felelős munkatársa tartja.

A gyakorlati képzést folytató szervezet, valamint a szakképző iskola gyakorlati képzéssel kapcsolatos feladatait, kötelezettségeit a kölcsönös tájékoztatás módját és tartalmát a szakképzési törvény szabályozza.

A szakközépiskola, valamint a gyakorlati képzést folytató szervezetek kapcsolatban állnak a területileg illetékes gazdasági kamarákkal. A gazdasági kamarák végzik a tanulószervezés és az együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzés komplex szakmai és hatósági ellenőrzését, szakmai segítséget nyújtanak a képzés és a vizsgaszervezés folyamatához.

A gazdasági kamarákkal való kapcsolattartás az intézmény szakképzésért felelős munkatársának feladata.

XI. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

1. A tanulók munkájának értékelése

- A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy tanulmányok alatti vizsgákon nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani.
- A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell. A tájékoztatás módja lehet az ellenőrző, értesítő levél vagy szülői értekezleten, fogadóórán az osztályozó napló saját gyermekére vonatkozó részének megtekintésére adott lehetőség.
- A tanuló félévi osztályzatáról a szülőt az értesítőben (az ellenőrzőben) kiállított félévi értesítőben kell tájékoztatni.
- A tanuló tanév végi eredményéről az iskola a képzés típusának megfelelő bizonyítványt állít ki.
- A tanuló bizonyítványának kiadását az iskola semmilyen indokkal nem tagadhatja meg.
- Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától.
- Ha a tanuló a következő tanév kezdetéig azért nem tett eleget a tanulmányi követelményeknek, mert az előírt vizsga letételére a nevelőtestülettől halasztást kapott, az engedélyezett

- határidő lejártáig tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja.
- Az évfolyam megisméltése – kivéve, ha a tanuló betöltötte a tizenhatodik életévét és nem végezte el az általános iskola hatodik osztályát – nem tagadható meg abban az iskolában, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A tanuló kérésére az iskola igazgatója köteles segítséget nyújtani ahhoz, hogy a tanuló a megkezdett tanulmányait másik iskolában vagy a Köznevelési Hídprogram keretében folytathassa.
  - Ha a tanuló részére engedélyezték, hogy a sikeresen befejezett évfolyamot megisméltelje, kérelmére a magasabb iskolai évfolyamra vagy a szakképzési évfolyamra lépésről, továbbá az érettségi vizsgára bocskátásról a megisméltelt iskolai évfolyamon elért év közbeni érdemjegyek, félévi és tanítási év végi osztályzatok alapján kell dönten.
  - Ha a tantárgy oktatása félévkor fejeződik be, a tanuló osztályzatát az év végi bizonyítványban is fel kell tüntetni.
  - Ha a sajátos nevelési igényű tanulók nevelését, oktatását ellátó iskola helyi tanterve, szakmai programja az évfolyam követelményének teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb időt határoz meg, a félévi osztályzatot a megnövelt tanítási idő felénél, az év végi osztályzatot pedig a tanítási idő végén kell megállapítani.
  - Ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani. Ha a tanuló több iskolai évfolyam valamennyi követelményét teljesíti, az osztályzatokat valamennyi elvégzett évfolyam bizonyítványába be kell jegyezni. Ha a tanuló nem teljesíti az iskolai évfolyam valamennyi követelményét, az egyes tantárgyak osztályzatát a törzslapján valamennyi elvégzett évfolyamon fel kell tüntetni, és a vizsga évében, ezt követően az adott évben kiállításra kerülő év végi bizonyítványba be kell írni. E rendelkezéseket kell alkalmazni abban az esetben is, ha a tanulót az alapfokú művészeti iskola magasabb évfolyamára vették fel.
  - Ha a tanuló független vizsgabizottság előtt vagy vendégtanulóként ad számot tudásáról, a vizsgáztató intézmény a tanuló osztályzatáról a törzslapon történő bejegyzés céljából három napon belül írásban értesíti azt az iskolát, amelyikkel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A tanuló magasabb évfolyamra lépéséről – figyelembe véve a független vizsgabizottság által adott vagy a vendégtanulóként szerzett osztályzatot – az az iskola dönt, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.
  - Ha a tanuló valamely tantárgyból előrehozott érettségi vizsgát tett, ezáltal az adott tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítette. Az iskola magasabb évfolyamán vagy évisméltés esetén e tantárgy tanulásával kapcsolatban a pedagógiai programban foglaltak szerint kell eljárni.

2. Osztályozó, különbözeti, javító- , pótló- , és független vizsgák

Törvényi háttér:

A tanulók tanulmányok alatt tett vizsgáinak lebonyolítási rendjét a 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet 24. pontjának ide vonatkozó paragrafusai (64-72. §) szabályozzák.

A tanév folyamán tanulóink tehetnek különbözeti, osztályozó, pótló, ill. javító vizsgát. A tanulónak írásban kell jeleznie szándékát a különbözeti illetve az osztályozó vizsgával kapcsolatban.

A tanév rendjébe illesztett vizsgaidőszakok:

- augusztus 15-31. (osztályozó, különbözeti, javítóvizsga), jelentkezési határidő: június 15.

- januárban: osztályozó vizsga (felmentéssel, engedéllyel rendelkezőknek, magántanulóknak [64 §(2)] a félévi osztályzat megállapításához)
- április hónapban: a május-júniusi érettségi vizsgaidőszakra előrehozott érettségi vizsgára jelentkező tanulók. jelentkezési határidő: az első félév végéig az aktuális tanév munkatervében meghatározottak szerint. (osztályozó vizsga)
- egyéb vizsgaidőpontok: rendkívüli esetben igazgatói engedéllyel egyéb időpontban is tehet osztályozó és különbözeti vizsgát
- júniusban a tanév végi osztályzat megállapítására

Vizsgakövetelmények

A tanulmányok alatti vizsgák tartalmi követelményeit az adott évfolyam helyi tanterve tartalmazza.

Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát kell tennie a félévi és az tanév végi osztályzatok megállapításához:

- a tantervi követelményeknek egy tanévnél (az előírtnál) - engedéllyel - rövidebb idő alatt eleget tévő tanulónak,
- a tanórai foglalkozások alól felmentést kapott tanulónak,
- a magántanulónak,
- jogszabályban meghatározott időnél többet mulasztott, s emiatt érdemjeggyel nem osztályozható tanulónak, amennyiben azt a nevelőtestület számára engedélyezi, - 250 óránál több igazolt és igazolatlan hiányzása van - Hiányzása egy tantárgyból meghaladja a tantárgy éves óraszámának 30%-át
- másik iskolából való átvétel esetén, ha az iskola igazgatója előírja,
- előrehozott érettségi vizsgára jelentkező tanulónak.

Osztályozó vizsgák anyaga: Minden évfolyamon a tantárgy tantervi követelményrendszerének megfelelő tananyagot kérjük számon. Idegen nyelvből nem szervezünk hallás utáni szövegértés vizsgarészt.

Előrehozott érettségi vizsgára jelentkező tanulók

Előrehozott érettségi vizsgát idegen nyelvből és informatikából lehet tenni.

Az előrehozott érettségi feltétele továbbra is, hogy a tanuló tegyen eleget a tantárgyi követelményeknek. Előrehozott érettségi esetén az adott tantárgyból minden évfolyamon osztályzásra kerüljön.

Csak az a tanuló tehet osztályozó vizsgát, valamint előrehozott érettségi vizsgát, aki teljesíti a vizsgára bocsátás feltételeit:

- vizsgaszándékát határidőre benyújtott, szülő által aláírt írásbeli kérelemben jelezte
- rendelkezik szaktanári javaslattal
- a szándékával az osztályfőnök egyetért

- a vizsga évében egyik tantárgyból sincs elégtelen minősítése és a tanulmányi átlaga a vizsgára bocsájtást megelőző év végén, valamint a jelentkezéskor félévkor legalább 3,8
- kérelmét az igazgató engedélyezi.

Azok a szagimnáziumi tanulók, akik osztályozó vizsgát tettek, de még az érettségi követelményeknek nem tettek eleget, kötelezően kell látogatniuk az órát. Ha az érettségi követelményeknek eleget tett és 11. évfolyamon tette az előrehozott érettségét, akkor mentesül az óralátogatás alól. Mentességet az igazgatóhoz benyújtott írásbeli kérelme alapján kaphat.

3. Írásbeli vizsga

A szabályok szerint: egy nap maximum 3 írásbeli vizsga tehető, közben pihenőidőt biztosítva a vizsgázó részére. Az írásbeli vizsga időtartama egységesen, minden évfolyamon és vizsgatárgyanként maximum 60 perc.

4. Szóbeli vizsga

A szabályok szerint: egy nap maximum 3 szóbeli vizsga tehető, közben legalább 10 perc pihenőidőt biztosítva a vizsgázó részére. A szóbeli vizsgákat a tanuló háromtagú bizottság előtt teszi. A bizottság tagjai: a kérdező tanár, a tanulót tanító tantestület egy tagja (lehetőleg a tantárgynak megfelelő szakos) és a vizsgaelnök (igazgató, igazgatóhelyettes, osztályfőnök, pedagógus kolléga). A szóbeli vizsga időtartama vizsgatárgyanként maximum 15 perc, amely előtt 15 perc gondolkodási idő biztosítása kötelező. Idegen nyelvi osztályozó vizsga esetén a szóbeli vizsga évfolyamonként 10-15 perces, a szóbeli részei: témakifejtés, képleírás és/vagy szerepjáték

Az osztályozóvizsgáról jegyzőkönyv készül, amely mellé csatolni szükséges az írásbeli dolgozatokat. Az értékelés rendje minden évfolyamon egységes.

A szóbeli vizsgára bocsátás feltétele, hogy a vizsgázó az írásbeli vizsgán minimum 30%-os eredményt érjen el. Az osztályozóvizsgák végső osztályzatait az alábbi százalékos sávok szerint állapítjuk meg:

		Szakmai tárgyak esetén	
0-39%	elégtelen	0-51%	elégtelen
40-55%	elégséges	52-60%	elégséges
56-71%	közepes	67-71%	közepes
72-87%	jó	72-87%	jó
88-100%	jeles	88-100%	jeles

Osztályozó vizsgák időtartama: (minden évfolyamon) Az írásbeli maximum 60 perc. A szóbeli vizsga időtartama vizsgatárgyanként maximum 15 perc, előtte 15 perc áll rendelkezésre a felkészüléshez.

5. Különbözeti vizsga

Szükség esetén különbözeti vizsgát kell tenni a tanulónak iskolaváltáskor vagy csoportváltáskor. A különbözeti vizsga esetén az igazgatónak kell egyedileg határozatot hoznia a jelentkező

tanuló ügyében. A különbözeti vizsga anyaga az adott évfolyam tantárgyi követelménye. A tananyag ismerete a feltétele a sikeres tovább haladásnak.

A vizsgázók írásbeli és szóbeli vizsgát kötelesek tenni, amelynek **eredménye legalább 65 %**.

6. Javítóvizsga

Ha a tanuló tanév végén legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kap, javítóvizsgát tehet. A számonkérés formája minden tantárgy esetében írásbeli és szóbeli (vagy gyakorlati pl. informatika), kivéve a testnevelést, amelyből csak gyakorlati vizsga van. Az írásbeli és szóbeli vizsgarészek együtt teszik ki az eredményt. Az írásbeli vizsgarész eredményének súlya 60%, a szóbeli vizsga eredménye 40%. A szóbeli vizsgára bocsátás feltétele 15%-os írásbeli eredmény.

A javítóvizsgák időpontját jogszabály határozza meg: az augusztus 15-től augusztus 31-ig terjedő időszakban kell megszervezni. A vizsgákat az igazgatóhelyettes szervezi, aki a tanuló osztályfőnökét megbízhatja a vizsga előkészítésével.

A javítóvizsgák értékelése: minden évfolyamon egységes:

		Szakmai tárgyak esetén	
0-24%	elégtelen	0-51%	elégtelen
25-55%	elégséges	52-60%	elégséges
56-71%	közepes	67-71%	közepes
72-87%	jó	72-87%	jó
88-100%	jeles	88-100%	jeles

Évismétlés

Ha a tanuló nem teljesíti az adott évfolyam követelményeit, akkor tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja.

7. Pótló vizsga

Ha a vizsgázó fel nem róható okból elkésik, távol marad egy tanulmányok alatti vizsgáról, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné, akkor a tárgyból pótló vizsgát tehet. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

8. A független vizsga

- A független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsgát a kormányhivatal szervezi. – A kormányhivatal a szakmai elméleti és szakmai gyakorlati vizsgatantárgyak esetén az érintett szakközépiskolai ágazat vagy szakképesítés – szakképzési törvényben meghatározott – országos szakképzési névjegyzéken szereplő szakértőjét kéri fel a vizsgabizottság tagjának.
- A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője – a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig, a hiányzások miatt engedélyezett osztályozó vizsgát az engedély megadását követő öt napon belül jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról.
- A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola igazgatója a bejelentést nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak, amelyik az első félév, valamint a tanítási év utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.
- A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője – a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy amennyiben bármely tantárgyból javítóvizsgára utasították, akkor azt független vizsgabizottság előtt tehesse le. Az iskola a kérelmet nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak.
- A kormányhivatal által szervezett független vizsgabizottságnak nem lehet tagja az a pedagógus, akinek a vizsgázó hozzátartozója, továbbá aki abban az iskolában tanít, amellyel a vizsgázó tanulói jogviszonyban áll.
- A tanulmányok alatti vizsgák pontos helyéről és idejéről, egyéb – a vizsgázót érintő – részleteiről a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt írásban értesíteni kell.
- A vizsga előkészítése részeként dokumentálni kell az egyes vizsgabizottságok összetételét az elnök és a tagok megjelölésével, az egyes vizsgabizottságokhoz tartozó tanulók névsorát, osztályba sorolását, vizsgatárgyát, a vizsga típusát.
- A vizsgázók eredményeiről a vizsgabizottság jegyzőkönyvet készít, amely a vizsga eredményét is tartalmazza.
- Mellékelni kell a jegyzőkönyvhöz a vizsgabizottsághoz tartozó valamennyi tanuló írásbeli vizsgájának feladatlapjait, írásbeli és szóbeli vizsgáinak piszkozati lapjait, a gyakorlati vizsga – amennyiben az írásbeli vizsgára vonatkozó rendelkezések alapján kerül megszervezésre, és amennyiben a vizsgafeladat megoldását valamilyen rögzített módon, a vizsga befejezését követően a vizsgáztató pedagógus által értékelhetően, – így különösen rajz, műszaki rajz, festmény, számítástechnikai program formájában – lehetett elkészíteni.
- Mellékelni kell a jegyzőkönyvhöz a vizsga folyamán észlelt szabálytalanságok kivizsgálására és eredményére vonatkozó valamennyi iratot is.
- A tanulmányok alatti vizsgák típusát és eredményeit a tanügyi dokumentumokban – törzslap, osztályozó napló, bizonyítvány - záradékkal kell feltüntetni.

9. A vizsgák eljárásrendje

1. Az írásbeli vizsga szabályai

- Egy napon egy tanulónak maximum három írásbeli vizsga szervezhető, a vizsgák között legalább 10 perc pihenőt kell biztosítani.
- A vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a vizsgáztató tanár úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák, és ne segíthessék.
- A vizsga kezdetekor a vizsgaelnök a vizsgáztató tanár jelenlétében megállapítja a jelenlévők személyazonosságát, ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, majd kihirdeti az írásbeli tételeket/kiosztja a feladatlapokat.
- A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez útbaigazítás, segítség nem adható.
- Az írásbeli vizsgán csak az iskola bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon, tétellapokon lehet dolgozni.
- A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tollal kell elkészíteni.
- Az íróeszközökről a vizsgázók, az iskola helyi tanterve alapján a vizsgához szükséges segédeszközökről az iskola gondoskodik; azokat a vizsgázók egymás között nem cserélhetik.
- A vizsgázó az írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt mindegyik átvett feladatlapon feltünteteti nevét, a vizsganap keltét, a tantárgy megnevezését. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.
- Ha az írásbeli vizsgát bármilyen esemény megzavarja, a kiesett idővel a rendelkezésre álló időt meg kell növelni.

2. A szóbeli vizsga szabályai

- Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három vizsgatárgyból szervezhető szóbeli vizsga.
- A vizsgázónak legalább 10 perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdí a vizsgát, amelybe beosztották.
- A vizsgateremben, egy időben legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat.
- A szóbeli vizsgán a vizsgázó vizsgatantárgyanként húz tételt vagy kifejtendő feladatot, és kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközt. Az egyes tantárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a kérdező tanár gondoskodik.
- A tételben szereplő kérdések megoldásának sorrendjét a vizsgázó határozza meg.
- A vizsgázó útbaigazítás és támogatás nélkül, önállóan felel, de ha elakad, a vizsgabizottság tagjaitól vagy a kérdező tanártól kaphat segítséget.
- A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik.
- Minden vizsgázónak vizsgatantárgyanként legalább 15 perc gondolkodási időt kell biztosítani a felkészülésre, kivétel az idegen nyelv, ahol nincs felkészülési idő. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania.
- Egy-egy vizsgatantárgyból a feleltetés időtartama 15 percnél nem lehet több. A vizsgabizottság tagjai a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek fel, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte vagy a tétel kifejtésében elakadt. A vizsgázót nem szabad félrevezetni, gondolkodásában, a tétel kifejtésében megzavarni. A vizsgázó a tétel kifejtésében akkor szakítható félbe, ha a rendelkezésére álló idő letelt.
- Ha a vizsgázó a feleletet befejezte, a következő vizsgatantárgyból történő tételhúzás előtt legalább 10 perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

3. A gyakorlati vizsgarész

- A vizsgázót előzetesen tájékoztatni kell a gyakorlati vizsga tartalmáról és rendjéről.

- Testnevelés tantárgyból a vizsga egy részből áll, ami a gyakorlati vizsga. A vizsgán az adott tanév törzs anyaga kérhető számon. A témakörök súlyozását a testnevelés munkaközösség határozza meg.

10. A tanulmányok alatti vizsga iratai és kezelésük.

A vizsga jegyzőkönyve: A tanulmányok alatti vizsgákról tanulónként és/vagy vizsgánként jegyzőkönyvet kell kiállítani.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 104. § alapján a jegyzőkönyvön fel kell tüntetni:

- a vizsgát lebonyolító intézmény nevét, OM azonosítóját és címét,
- a tanuló nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, anyja születéskori nevét, lakcímét,
- a vizsgatárgy megnevezését,
- az írásbeli vizsga időpontját, értékelését,
- a szóbeli és/vagy gyakorlati vizsga időpontját, a feltett kérdéseket, a vizsga értékelését és a kérdező tanár aláírását,
- a végleges osztályzatot,
- jegyzőkönyv kiállításának helyét és idejét,
- az elnök, és a vizsgabizottság tagjainak nevét és aláírását.

Több évfolyam több tantárgyi követelményének teljesítése:

Ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani.

XII. A KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT TELJESÍTÉSÉNEK SZABÁLYAI

A közösségi szolgálat: szociális, környezetvédelmi, a tanuló helyi közösségének javát szolgáló, szervezett keretek között folytatott, anyagi érdektől független, egyéni vagy csoportos tevékenység és annak pedagógiai feldolgozása.

Az érettségi bizonyítvány kiadásának feltétele ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása. A felnőttoktatás keretében szervezett érettségi vizsga esetében közösségi szolgálat végzésének igazolása nélkül is meg lehet kezdeni az érettségi vizsgát. *A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a szakértői bizottság ez irányú javaslata alapján a közösségi szolgálat mellőzhető.* Az érettségi vizsga megkezdéséhez a közösségi szolgálat végzésének igazolását először a 2016. január 1. után megkezdett érettségi vizsga esetében kell megkövetelni. A közösségi szolgálat szociális, környezetvédelmi, a tanuló társadalmi környezetének javát szolgáló, anyagi érdektől független tevékenység, amely egyénileg vagy csoportosan, projekt módszerrel végezhető. Igazolása a projekt megvalósulásának leírását tartalmazó, az egyén szerepét tükröző dokumentumban történik.

A felnőttoktatásban és sajátos nevelési igényű tanulók esetében e kötelezettség nem áll fenn.

1. A közösségi szolgálat szervezése és dokumentálása

Középiskolában meg kell szervezni a tanuló közösségi szolgálatának teljesítésével, dokumentálásával összefüggő feladatok ellátását. A tanuló osztályfőnöke, valamint az ezzel a feladattal

megbízott pedagógus a tanuló előmenetelét rögzítő dokumentumokban - az iratkezelési szabályok megtartásával – nyilvántartja és folyamatosan vezeti, szükség szerint felügyeli a közösségi szolgálattal összefüggő egyéni vagy csoportos tevékenységet. Ezek alapján az érettségi bizonyítvány kiadásának feltételeként meghatározott ötven óra közösségi szolgálat elvégzése igazolható legkésőbb a tanuló érettségi bizonyítványa kiadásának időpontjára.

A közösségi szolgálat keretei között a szociális és jótékonyági, az oktatási, a kulturális és közösségi, a környezet- és természetvédelemi, valamint a katasztrófavédelmi területen folytatunk tevékenységet saját intézményben, illetve fogadó intézménynél. A tanulót fogadó intézménynek a meghatározott tevékenységi területen minden esetben, szükség szerint mentort kell biztosítania. A 9–11. évfolyamos tanulói számára lehetőség szerint három tanévre, arányosan elosztva szervezzük meg a legalább ötven órás közösségi szolgálat teljesítését. (10-10 óra teljesítése a 9. évfolyam második, valamint a 10. és 11. évfolyam első és második félévében.)

A közösségi szolgálatot az adott tanuló esetében koordináló pedagógus az ötven órán belül – szükség szerint a mentorral közösen – legfeljebb öt órás felkészítő, majd legfeljebb öt órás záró foglalkozást tart.

A közösségi szolgálat teljesítése körében egy órán hatvan perc közösségi szolgálati idő értendő azzal, hogy a helyszínre utazás és a helyszínről hazautazás ideje nem számítható be a teljesítésbe. A közösségi szolgálat helyszínén a szolgálattal érintett személy segítése alkalmanként legkevesebb egy, legfeljebb három órás időkeretben végezhető. A közösségi szolgálat során a tanuló naplót köteles vezetni, amelyben rögzíti, hogy mikor, hol, milyen időkeretben és milyen tevékenységet folytatott.

A közösségi szolgálat dokumentálásának kötelező elemeként a tanulónak közösségi szolgálati jelentkezési lapot kell kitöltenie, amely tartalmazza a közösségi szolgálatra való jelentkezés tényét, a megvalósítás tervezett helyét és idejét, valamint a szülő egyetértő nyilatkozatát. Az osztálynaplóban és a törzslapon a kijelölt pedagógusnak, osztályfőnöknek dokumentálnia kell a közösségi szolgálat teljesítését. Az iskola a közösségi szolgálat teljesítéséről igazolást állít ki két példányban, amelyből egy példány a tanulónál, egy pedig az intézménynél marad.

Az iskola a közösségi szolgálattal kapcsolatos dokumentumok kezelését az iratkezelési szabályzatban rögzítettek szerint végzi. Az iskolán kívüli külső szervezet és közreműködő mentor bevonásakor az iskola és a felek együttműködésükről megállapodást kötnek, amelynek tartalmaznia kell a megállapodást aláíró felek adatain és vállalt kötelezettségein túl a foglalkoztatás időtartamát, a mentor nevét és feladatkörét.

2. A közösségi szolgálat időbeosztásának szabályai

A tizenhét éves életévét be nem töltött személy, illetve a korlátozottan cselekvőképes nagykorú személy olyan közérdekű önkéntes tevékenységet folytathat, amely megfelel életkorának, testi, értelmi és erkölcsi fejlettségének, illetve képességeinek, valamint amely nem veszélyezteti egészségét, fejlődését és tankötelezettségének teljesítését. A tizenhatodik életévét be nem töltött önkéntes és a korlátozottan cselekvőképes nagykorú önkéntes közérdekű önkéntes tevékenységet külföldön nem végezhet.

A tizenhét éves életévét be nem töltött önkéntes közérdekű önkéntes tevékenységet 20 óra és 6 óra között nem végezhet.

A tizenhatodik életévét be nem töltött önkéntes által a közérdekű önkéntes tevékenységre

fordítható idő nem haladhatja meg:

- tanítási szünet ideje alatt a napi három órát és a heti tizenkét órát,
- tanítási időben a heti hat órát és
- tanítási napon a napi két órát,
- tanítási napon kívül a napi három órát.
- a tizenhatodik életévét betöltött, de tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes által a közérdekű önkéntes tevékenységre fordítható idő nem haladhatja meg a napi négy és fél órát és a heti tizennyolc órát.

A tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes részére a közérdekű önkéntes tevékenység befejezése és másnapi megkezdése között legalább tizennégy óra pihenőidőt kell biztosítani. A gyermekek és tanulók felvétele, a középfokú felvétel szabályai.

XIII. A GYERMEKEK ÉS TANULÓK FELVÉTELE

1. A középfokú felvétel szabályai

Az általános iskolai tanuló a középfokú iskolába az általános vagy a rendkívüli felvételi eljárás keretében vehető fel.

A felvételi eljárásokkal kapcsolatos főbb teendőket és határidőket a tanév rendjéről szóló miniszteri rendelet határozza meg.

Iskolánk a meghirdetett képzésekre, osztályokba az általános iskolai tanulmányi eredmények alapján számított pontszámok szerint rangsorolja a tanulókat és dönt a felvételükről, szakmai képzésre jelentkező tanulók felvételét egészségügyi alkalmassághoz köti.

A rangsorolás során az azonos összesített eredményt elérő tanulók közül előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű tanulót, ezt követően azt a jelentkezőt, akinek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye az iskola székhelyének, telephelyének településén található, vagy akinek különleges helyzete ezt indokolja.

A középfokú felvételi eljárást a középfokú intézmények felvételi információs rendszerében kell lebonyolítani.

Az egyeztetett felvételi jegyzék alapján az iskola értesítést küld a jelentkezés elfogadásáról vagy elutasításáról a kiskorú tanuló szülőjének, továbbá a tanuló általános iskolájának is.

Ha az általános felvételi eljárás keretében az adott osztályba felvehető tanulói létszám kevesebb, mint kilencven százalékát sikerült betölteni, a rendkívüli felvételi eljárást kell kiírni, ame-

Ilyet meg kell küldeni a székhely szerint illetékes kormányhivatalnak, továbbá az Oktatási Hivatalnak, amely a megküldött és összesített adatokat a honlapján közzéteszi.

A rendkívüli felvételi eljárás részleteit nyilvánosságra kell hozni az aktualitásuknak megfelelően. Ilyenkor új jelentkezési lapot kell benyújtani az iskola által meghatározott formában és időpontig. A rendkívüli felvételi eljárásban több jelentkezési lap is benyújtható, de egy jelentkezési lapon csak egy iskola jelölhető meg. A felvételi kérelmekről az iskola igazgatója dönt.

A felvételt nyert tanköteles tanulók beiratkozásáról értesíteni kell azt az általános iskolát, amelyben a tanuló a tanulmányait folytatja.

A kollégiumban a jelentkezés, beiratkozás idejéről a kollégium igazgatója, vezetője dönt. Ezt az időpontot legalább hatvan nappal korábban a helyben szokásos módon nyilvánosságra kell hozni.

Annak a tanulónak a kollégiumi felvétele nem tagadható meg, akinek felvételét vagy átvételét a gyámhatóság kezdeményezte. A kollégium vezetője a kollégiumi felvételi kérelem, az elhelyezés iránti kérelem elbírálásáról a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt is értesíti. Amennyiben a felvételre a gyámhatóság kezdeményezése alapján került sor, a határozatot a gyámhatóság számára is meg kell küldeni.

A felnőttoktatást folytató osztályokba történő felvételtől az intézmény vezetője a jelentkező kérelme alapján dönt. Ilyen esetekben a képzés indítását legalább harminc nappal megelőzően a képzés indításának tényét a helyben szokásos módon nyilvánosságra kell hozni.

A felnőttoktatásra történő beiratkozáshoz be kell mutatni a jelentkező nevére kiállított személyi azonosítót és a lakcímet igazoló hatósági igazolványt, valamint a jelentkező által elvégzett iskolai évfolyamokról kiállított bizonyítványt.

2. A tanuló átvételének szabályai

A tanuló más iskolából történő átvétele

Iskolaváltásról, tanuló átvételéről egyedi elbírálás alapján az iskola igazgatója dönt.

Az iskola másik osztályából, képzéséről történő átvétel

A képzési típus megváltoztatásának engedélyezéséről az iskola vezetője dönt.

A döntés meghozatala előtt, ha szükségesnek ítéli, konzultál a szaktanárokkal. A döntés meghozatalakor a következő szempontokat szükséges figyelembe venni:

- Az átvételre jelentkező tanuló tanulmányi eredménye.
- A jelentkező addigi magatartása.
- Az igazolt és igazolatlan órák száma, hiányzás okai.
- A tanuló életkora és évfolyama közötti viszony.
- Milyen típusú képzésben vett részt és milyenbe kíván bekapcsolódni, az eltérő képzésből adódó problémák megoldhatósága.
- Az átvétel helyeként megnevezett tanulócsoporthoz tartozó létszáma.
- A tanévből eltelt idő.

Az átvétellel kapcsolatos döntésről a szülőt írásban értesíteni kell, amely átvétel esetén az alábbiakat tartalmazza:

- melyik évfolyamra, osztályba kerül átvételre,

- ha szükséges, különbözeti vizsgát milyen tantárgyból, milyen tartalommal, mely határidőig köteles letenni,
- az átvételnek milyen adminisztratív és pénzügyi következményei vannak,
- fel kell hívni a szülő, a tanuló figyelmét arra, hogy az átvétel miatt kialakuló tankönyv, taneszköz problémákért az iskola nem tud felelősséget vállalni.